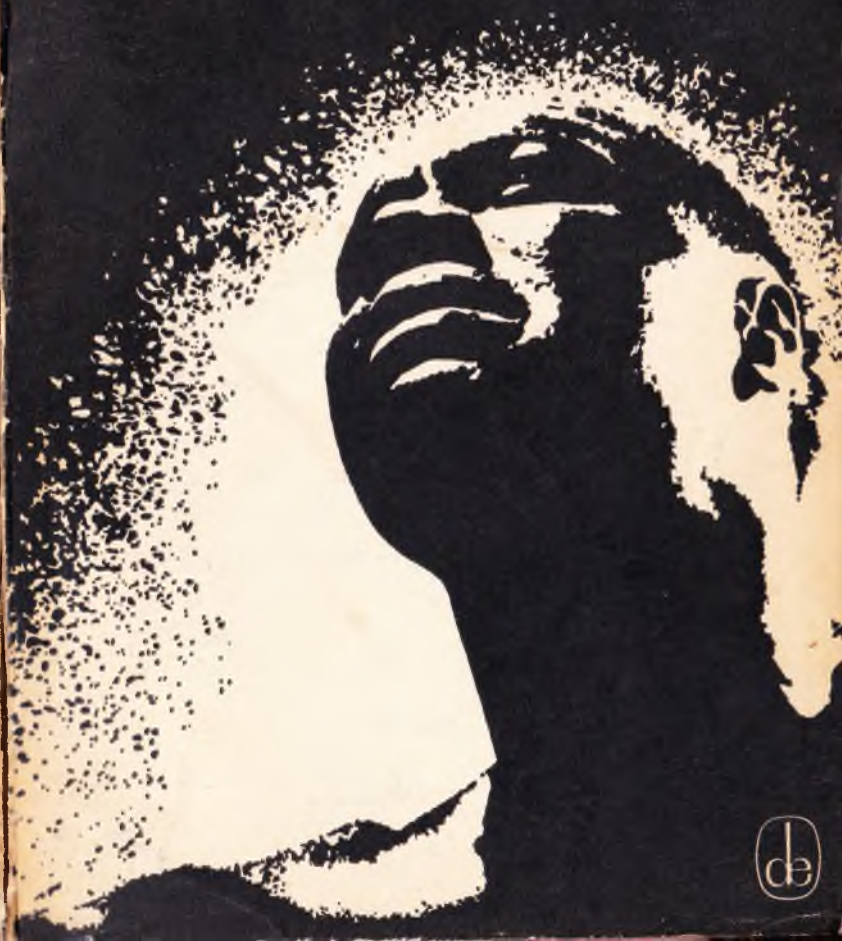
KUYUDAKİ ZENCİ

erskine caldwell



KUYUDAKİ ZENCİ — Erskine Caldwell

KUYUDAKİ ZENCİ

Erskine Caldwell

ERSKINE CALDWELL

KUYUDAKİ ZENCİ

Çeviren Mehmet Fuat



de yayınevi

Birinci Baskı Haziran 1953
İkinci Baskı Temmuz 1968

ŞEKER-ADAM BEECHUM

Bıçkı Fabrikasından bayırın tepesi, Ogeechee bataklığından geçseniz bile, gene bir on kilometrelik yoldur, ama Şeker-Adam için sadece büyük bir adım. Onun Orta Georgia'daki dereleri, tepeleri adımlayışı görülecek şeydi.

«Nereye böyle, Şeker-Adam?»

«Yol ver bu kanatlanmış ayaklara, çocuğum, sevgilimi görmeye gidiyorum. Bak, parmaklarının ucuna kalkmış, beni bekliyor.»

Tavşanlar bastığını ezen bu koca ayakların önünde kaçacak delik ararlardı.

«Sakın bir beyazın ayağına basayım deme, Şeker-Adam,» dedi küçük Bo. «Bilirsin, önce onlar, önce beyazlar.»

Şeker-Adam Beechum ayağını kaldırdı, çiti bir çapanın sapı gibi iki bacağının arasına alıp bir an durdu, zenci çocuğa baktı. Bataklığa karanlık basıyordu, daha on kilometrelik yolu vardı gidecek.

«Beyazlarla çatışmam ben,» dedi Şeker-Adam, «yalnız benimle uğraşmasın onlar da. Katırlarını koşarım, ağaçlarını keserim, ama gün sona erdi mi, çoktan beyazların bulunmayacağı yerleri boylamış olurum.»

Ağaçlardaki baykuşlar canlanmaya başladı. Güneşin batmasına sevindiler.

Katırları otlatan zenci çocuk kafasını kaşıyarak güneşin batışını seyretti. Bu katırları otlatacak olmasaydı, cebinde de üç beş kuruşu olsaydı, Şeker-Adam'ın arkasına takılır giderdi. Cumartesi gecesiydi, kasabada tatlı su balıkları kızarırdı gene. Burnunda tütüyordu o güzel kokulu balıklar.

«Çok geçmeden,» dedi küçük Bo, «ben de bir sevgili bulacağım kendime.»

«Göz koyacağm, Şeker-Adam'ın sevgilisi olmasın da, çocuğum, hiç korkma, elimden gelen yardımı yaparım sana.»

Çitin üzerinden öbür bacağını da aşırıp tepeye doğru yürüdü. Bataklıktan bayırın üstüne kadar, on kilometre, sonra yolculuk tamam. Çalılar, bizden ayrılmasın gibilerden, bacaklarına sarıldılar. Çalıların geri çekmesini dinler mi? Durmak olur mu şimdi? Batak yoldan yukarı, tarlaları aşarak, bir adımda üç adımlık yol alan Şeker-Adam Beechum geliyor.

Koca yolda oyalanan birkaç zenci çocuk gördü. Kafalarını çevirmeye kalmadı, geçiverdi onları.

«Yol verin bu kanatlanmış ayaklara, çocuklar,» diye bağırdı. «Şeker-Adam geliyor.»

«Nereye böyle, Şeker-Adam?»

Ona yetişmek için koşuyorlardı. O bir bu-

çuk metrelik bacaklarla aşık atmak kolay mı! Soluk soluğa kaldılar.

«Nereye gittiğimi soran oldu,» dedi Şeker-Adam. «Bir kara kızım var, onu okşamaya gidiyorum.»

«Kapısını açmadan sen gene bir öksür, Şeker-Adam. Kara kızlar odalarına dümdüz girenleri sevmezler pek.»

«Çocuklar, gerçektir söylediğiniz, ama neden öyle olur, onu bilmiyorsunuz. Şeker-Adam'ı sevgilisi hep kapının önünde bekler.»

«Cumartesi gecesi çapkınları acele etmeli, acele etmeli. Parayı tokalamış olmaları gerek, düdükler kulaklarını kamçılamadan önce, pazartesi sabahı, pazartesi sabahı.»

Çocuklar geride kaldı, soluk soluğa durdular. Böyle bir cumartesi gecesinde, bizim katır koşucusu iki buçuk metreye yakın boyuyla yolu tuttu mu, boşunaydı ona yetişmeye çalışmak.

Bu yol da dönüp duruyor, Şeker-Adam. Vur tarlalara, kızarmış balık kokularına doğru dümdüz yürü. Kasabanın ışıkları onu karşılamaya çıktı, ateş böcekleri gibi doldular yüzüne. Kasaba sekiz kilometre, iki kilometre daha, tak tak, kara kızın kapısındasm.

Hadi gene yola dönelim, bak, o da düz gidiyor artık. Şeker-Adam kasabaya girdi. Katırların üstünde yaşlılar, yürüyen gençler, herkes yol verdi kanatlanmış ayaklara. Katırlar araba-

larına sokuldu, yolun ortasında eğlenenler hep kenara çekildi, o geçsin diye.

«Nedir bu acele, Şeker-Adam?»

«Aman tozum sizi kör etmesin, zenciler. Yolu tuttum bir kere.»

«Nereye, Şeker-Adam?»

«Kapısının önünde bekleyen bir sevgilim var. Bekletilmeyi sevmez hiç.»

«İyisi mi, yavaşla sen biraz, dumanı tütmesin böyle ayaklarının, Şeker-Adam, beyazların kasabasına giriyorsun. Ayaklarına basan zencileri sevmezler de...»

«Güneş battı mı, kendimin olurum ben, hep kendi işlerime koşarım. Durup da insanların rengine bakamam artık.»

Yaşlılar dillerini şaklattı, katırlar tırısa kalktı. Bu koca tilkinin sözlerinden hoşlanmadılar.

Genç çapkınlar yalvardı: «Bizi de götürsene, Şeker-Adam. Bir piliç de biz kapalım şu tüneklerden.»

«Gittiğim kümesin horozu benim. Yabancı tüylere vururum mahmuzu. Çekil, kara oğlan, çekil yolumdan.»

Caddeden aşağı yürüdü, tam ortasından. Böyle acelesi oldu mu, kaldırımlara sığmazdı. Bir tabak kızarmış balık, sonra yolcu yolunda gerek. Kara kız bekliyor, durmak olur mu? Sekiz kilometre aşıldı, iki tanecik daha kaldı gide-

cek. Bıçkı fabrikasının ateşçisi, pazartesi sabahı düdüğü duyunca, cennetine koşar gibi, işinde alacak soluğu.

Balıkların kokusu onu doğruca aşçı dükkânına çekti. Belki de tekirdi bu balıklar, olsun, kokuları güzeldi ya! Daha iyilerini ısmarlayacak vakit yoktu.

Elini dükkânın kapısına dayadı. Yemeğini yer yemez yola çıkacak. İki kilometre ötede, kapısının önünde bekleyen kara kızı görüyor.

Herkes oturmuş, yemek yiyordu. Dükkân onun gibi acıkmış insanlarla tıklım tıklım doluydu. Ocaktan doğru, kızaran balıkların kokusu geliyordu. Fıçı yarılanmıştı ama, içinde daha yüz kişiyi doyuracak balık vardı.

Eli hâlâ dükkânın kapısındaydı, burnuyla tahtalara dayandı. Bir yolunu bulsa, bu günlerden birinde koca bir fıçı alacaktı bu balıklardan, oturup hepsini yiyecekti.

«Nedir bu acele böyle, Şeker-Adam?»

«Hiç vaktim yok, beyaz patron, aman beni alakoyma.»

Gece kol gezmeye çıkmış olan polis kelepçeyi açıp ona doğru uzattı. Şeker-Adam geriledi.

«Galiba seni içeri tıkmak gerekiyor. Başımıza iş açacaksın yoksa. Cumartesi geceleri dövüşen zencileri toplamaktan bıktım artık.»

«Ben hayatımda kimsenin canını yakmadım, beyaz patron. Kavga da çıkartmam hiç.

Beni başka bir zenciye benzettin, beyaz patron, beni birine benzettin. Sadece geçiyordum buradan, sevgilime gidiyorum.»

«Ne olur ne olmaz, hele pazartesi sabahına kadar içerde otur da sen. Uzat bakalım bileklerini, zenci.»

Şeker-Adam geriledi. Kara kızı düşünüyordu. Demirlerin arasına tıkılıp ondan uzak kalmaya katlanamazdı. Geriledi.

«Dur, yoksa vururum seni, zenci. Bir adım daha atarsan beynini patlatırım.»

«Beyaz patron, ne olur, alakoyma beni, alakoyma beni. İstersen yemek de yemem burada, hemen çıkar giderim kasabadan. Bacaklarımı açar giderim. Pazartesi güneş doğana kadar, gidip bir yol sevgilimi göreyim, sevgilimi göreyim.»

Şeker-Adam geriledi. Polisin kelepçeyi yere atmasıyla tabancasını doğrultması bir oldu. Çekti tetiği, Şeker-Adam yıkıldı.

«Neye yaradı bu şimdi, beyaz patron, neye yaradı! Kendi halinde, bir koca zenciydim ben, ayakları bir yerlerde durmaz. Yürü deseydin, beyaz patron, yürürdüm istediğin kadar, ama duramam öyle ölüler gibi, duramam.»

Her yandan koşuştular, kimi onu görünce dönüp gitti, kimi durdu, uzun bacaklarının üzerinde doğrulmaya çalışan Şeker-Adam'ı seyretti. Bayırın tepesine varmak için daha iki kilo-

metre yolu vardı.

Halk toplanmıştı, polis tabancasını kılıfına soktu. Şeker-Adam yola koyulmak için doğrulmaya çalışıyordu. Kara kız, parmaklarının ucuna kalkmış, onu bekliyordu, kapısının önünde.

«Beyaz patron, üzüldüm böyle beni vurmana, beyaz patron. Benim beyaz insanlara kötülüğüm dokunmamıştı hiç, onların da bana bir kötülüğü dokunmamalıydı. Ama kazın ayağı öyle değilmiş. Tadı mı olur böyle yaşamanın? Işığı söndürüp gitmek düşüyor bize. Bir battaniye verin de bari, kemiklerimi örteyim.»

«Çok konuşma, zenci,» dedi polis, «o pis dilini tutmazsan, gene yersin kurşunu.»

Herkes geri çekildi, işin içine kurşun sözü girdi mi, yakın durmaya gelmezdi. Polis elini tabancasının kabzasına dayadı.

«Ama kazın ayağı öyle değilmiş. Demek son sözün bu, beyaz patron. Öyleyse yol verin, Şeker-Adam Beechum geliyor.»

KUYUDAKİ ZENCİ

Jule Robinson horul horul uyurken, tilki avına çıkmak için aldığı köpekleri bir kilometre kadar ötede işe yarar bir iz bulmuş, havlamaya başlamışlardı; adam sıçrayarak uyandı. Hemen yataktan atladı, ayağına papuçlarını çekti, ön bahçeye koştu. Güneşin batmasına bir saat ya var, ya yoktu.

Şapkasını kulağının arkasına tuttu, bayırda koşuşan köpekleri dinledi. Sesler şapkanın içinde toplanıp kulağına dolunca, çalılıklarda dolaşan köpeklerin gürültüsünü kendi soluğu kadar yakından duydu. Boş bir iz arkasında olmadıklarını anlaması bir iki saniye sürmedi, şapkasını başına geçirdi, papuçlarını bağlamak için eğildi.

«Baba,» dedi korkak bir ses. «Ne olur, gene çıkıp gitme şimdi, sabahı bekle.»

Jule döndü, karanlıkta kızlarını seçti. Yatak odalarının penceresinde birbirlerine sokulmuş duruyorlardı. Jessie ile Clara evde yalnız kalabilecek yaşa geldiler artık, diye düşündü, gene de ne zaman tilki avına çıkacak olsa böyle mızmızlanırlardı.

«Hadi gir yatağına da uyu bakalım, Jessie,

sen de Clara,» dedi sert sert. «Köpekler şu tepenin üzerindeler, güneş doğana kadar da pek uzaklara gidemezler, bağırsanız duyarım.»

«Korkuyoruz, baba,» dedi Clara.

«Neden korkuyorsunuz?» Jule sabırsızlanıyordu. «Sizin gibi koca kızların korkacağı ne var ki! Hem bu koca memlekette korkulacak ne olabilir!»

Köpeklerin sesi bir an kesilir gibi oldu, Jule sessizliği dinlemek için doğruldu. Hepsi birden gene havlamaya başladılar, adam papuçlarını bağlamak için eğildi.

Uzaklardan başka av köpeklerinin de sesleri geliyordu. Dikkatle bakılırsa, ta tepelerde avcıların ellerini ayaklarını ısıtmak için yaktıkları ateşlerin titrek ışıkları seçiliyordu.

«Ne olursa olsun, gidecek misin, baba?» diye sordu Clara.

«Ne olursa olsun, gideceğim.»

Kızlar yataklarına koşup yorganları kafalarına çektiler. Jule Robinson bir kere köpeklerinin arkasına takılmaya karar verince onu durdurmaya çalışmak boşunaydı.

Eski günlerin bu eğlencesi son zamanlarda yeniden alevlenmiş, bir çılgınlık haline gelmişti. Ocak ayının ilk haftasının sonuna doğru Georgia'da aşağı yukarı herkes gündüzleri tilki avında kullanılan köpeklerin alım satımı ile uğraşıyor, geceleri de onların arkası sıra koşup,

coşsunlar diye, «Whoo-way-oh!» diye haykırıyordu. Güneşin batmasından ertesi sabah doğuşuna kadar ormanlar, tarlalar, otlaklar, bataklıklar avcılarla, havlayıp koşuşan köpeklerle dolup taşıyordu. Birkaç yüz metrelik bahçelerin sınırları hep dikenli tellerle ayrılmış olduğu için, karanlıkta köpeklerin arkasından atlarla gitmeyi kimse aklından bile geçirmiyordu.

Her gece, sabahlara kadar, o kötü yolları otomobillerin gürültüsü doldururdu. Avcılar köpeklerine yetişebilmek için oradan oraya hızla gidip gelirlerdi.

Güneş battıktan sonra, herhangi bir dört ayaklı canlının dışarda dolaşması akıllı işi değildi, çünkü yarı aç koca köpeklerin de avcılıkları tutardı, sürüyle bir saldırdılar mı, buzağıları, kuzuları, domuzları, yaban kedilerini mideye indirirlerdi. Son iki haftadır iş o hale gelmişti ki, tavuklar bir saat önceden kümeslerine girip tünüyorlardı, avcılığın tadını tatmış olan köpekler artık güneşin batmasını bile beklemez olmuşlardı.

Jule papuçlarmı bağladı, evin arkasına dolandı. Tepeye giden patika arka bahçeden başlıyor, çalılıkların arasından, yukarı doğru tırmanıyordu. Jule kuyunun yanından geçti, durdu, eve dönene kadar idare edecek tütünüm var mı diye ceplerini yokladı.

Orada dururken, arkasından doğru bir ses

geldi, tıpkı bir damacanadan boşaltılan suyun sesi gibi. Jule dinledi. İyice duyuluyordu. Oralarda, işitilecek kadar yakında, dere filân yoktu, gelse gelse, kuyudan gelirdi bu ses. Kenarına gidip dinledi. Kuyunun ne korkuluğu, ne de çıkrığı vardı, altı metre kadar derinliği olan bir delikti, içine domuzlar, tavuklar düşmesin diye, üzerine tahtalar atılmıştı.

«Tanrım, sen bana yardım et,» dedi bir ses.

Jule yere diz çöküp ellerini toprağa dayadı, karanlıkta kuyunun tahtalarını görmeye çalıştı, sonra eliyle yokladı, üç tanesi yerinden oynamış, uzunlamasına, bir dananın geçeceği büyüklükte kapkara bir delik açılmıştı.

«Kim o?» dedi Jule. Boynunu uzatıp kulak kabarttı.

«Tanrım, sen bana yardım et.» Ses öncekinden daha yavaş çıkmıştı.

Su sesi yeniden duyuldu, Jule dinledi, kuyudan geliyordu.

«Kim o benim kuyumu bulandıran?»

Cevap gelmedi. Su sesi de kesildi.

Jule yerde bir taş arayıp buldu, attı içeri. Taşın suya değdiğini duyana kadar saydı.

«Defol, çık oradan, kimsen,» dedi Jule. «Kim var orada?»

Cevap veren olmadı.

Jule karanlıkta su kovasını aradı, bulamadı. Onun yerine büyük bir taş geldi eline, yum-

ruk büyüklüğünde bir taş, attı içeri.

Koca kaya bir yerlere çarpıp suya düştü.

«Tanrım, aşağı gidiyorum, tutamıyorum kendimi,» dedi kuyudaki ses. «Tanrım, büyük bir el beni aşağı itiyor.»

Tepede koşuşan köpekler önce bir doğuya doğru gittiler, sonra geri döndüler. Kovaladıkları tilki şaşırtmaca veriyordu, ama Jule'un köpekleri kolay kolay kanmazlardı. Onlar da tilki kadar kurnazdılar.

Jule doğrulup koşuşmaları dinledi.

«Whoo-way-oh!» diye bağırdı köpeklerine.

Köpekler onun bağırdığını duyunca daha hızlı havlamaya başladılar.

«Siz misiniz, Mr. Jule?» diye sordu ses.

Jule kuyunun üzerine eğildi, bir kulağı tepedeki köpeklerindeydi. Böyle iz üzerinde koşarlarken kaybetmek istemiyordu onları.

«Benim,» dedi. «Sen kimsin?»

«Ben, şey, Bokus Bradley, Mr. Jule,» dedi ses.

«Ne arıyorsun benim kuyumda, böyle bulandırıyorsun onu, Bokus?»

«Bakın ne oldu, Mr. Jule. Tepeden aşağı iniyordum, köpeklerimin arkasından, kuyunun tahtalarına basmışım. Galiba patikanın dışına çıkmışım, bir şey olmuş. Kuyunun tahtaları çekmedi beni, sonra bir baktım, buradayım. Düştüğümden beri hep buradayım, Mr. Jule. Galiba,

bütün gecedir buradayım. Bana kızmadınız değil mi, Mr. Jule. İsteyerek yapmadım ki!»

«Kuyumu bulandırdın, pek hoşuma da gitmedi, doğrusu.»

«Galiba bulandırdım biraz,» dedi Bokus, «ama hiç istemedim ki ben bunu.»

«Köpeklerin nereye gitti, Bokus?» diye sordu Jule.

«Bilmiyorum, Mr. Jule. Buraya düştüğümden beri seslerini duymaz oldum. Ben tepeden aşağı inerken, dereye doğru gidiyorlardı. Buralarda duyuyor musunuz seslerini, Mr. Jule?»

Birkaç köpek sürüsü duyuluyordu. Jule'unkiler tepede doğuya doğru koşuyorlardı, başka bir sürü de dereden kasabaya doğru koşuyordu. Ötede, tepelerde birkaç sürü daha vardı, ama öyle uzaktaydılar ki, kimin olduklarını anlamak kolay değildi.

«Seninkiler galiba dereden bataklığa doğru koşuyorlar,» dedi Jule.

«Whoo-way-oh!» diye bağırdı Bokus.

Kuyudan gelen ses, bir borudan çıkan ses gibi, Jule'a çarptı.

«Seni oradan duymaz köpeklerin, Bokus.»

«Biliyorum, duymazlar, Mr. Jule, onun için çıkmak istiyorum ya buradan. Benim köpeklerim, ne yana gitmelerini istediğimi bilmezler ki, söylemezsem onlara. Whoo-way oh!» diye bağırdı Bokus. «Tanrım, sen bana yardım et.»

Jule'un köpekleri tilkiyi kıstırmak üzereymiş gibi sesler çıkardılar; Jule ayağa fırladı.

«Whoo-way-oh!» diye bağırdı. Ellerini ağzının iki yanına tutuyordu. «Whoo-way-oh!»

«Hâlâ orada mısınız, Mr. Jule?» diye sordu Bokus. «Ne olur, Mr. Jule, beni bu soğuk kuyuda bırakıp gitmeyin. Beni buradan çıkarın da, Mr. Jule, ne isterseniz yaparım sonra size. Geceden beri bu buz gibi suyun içindeyim, Mr. Jule, boynuma kadar geliyor.»

Jule tahtaların bir ikisini kaldırdı.

«Ne yapıyorsunuz, Mr. Jule?»

Jule şapkasını çıkarıp kenarını bir yelpaze gibi kulağının arkasına tuttu. Koşan köpeklerin solumasını duyuyordu.

«Kaç köpeğin var, Bokus?» diye sordu.

«Sekiz, Mr. Jule. İyi köpeklerdir hepsi de. Şu kuyudan bir çıksam konuşurduk bütün bunları, Mr. Jule.»

«Daha az da olsa olurdu, değil mi, Bokus?»

«Olsaydı olurdu, Mr. Jule. Ama sekizden aşağısını gözüm tutmaz benim. İyi bir sürüde en az sekiz köpek ister, Mr. Jule.»

«Ne düşünüyorsun, Bokus? Oradan nasıl çıkacaksın?»

«Siz yardım edersiniz diyordum, Mr. Jule. Bu kuyudan çıkmanın tek yolu da bu benim için galiba. Tırmanmayı denedim, nereyi tutsam, ufalanıyor toprak.»

«Öyle bulandırdın ki kuyuyu, bir iki hafta su içilmez artık buradan.»

«Elimden geleni yapacağım onu temizlemek için, Mr. Jule, şu yukarıya bir çıkabilsem. Benim köpekleri duyuyor musunuz, Mr. Jule?»

«Deredeler hâlâ. Sana kovayı sarkıtsam, biraz ben çekerdim, biraz sen tırmanırdın, belki çıkardın öyle öyle.»

«Ne iyi olur, Mr. Jule,» dedi Bokus sevinçle. «Çıkardım öyle öyle. İşte ben buradayım. Kovayı ne zaman sarkıtacaksınız?»

Jule doğruldu, tepede koşuşan köpekleri dinledi. Seslerine bakılırsa, kovaladıkları tilkiyi bir yere sıkıştırmaları yakındı.

«Güneşin doğmasına bir saat kaldı,» diye bağırdı. «Gidip bir bakayım benim köpekler ne yapıyor. Şimdi burada seninle oyalanamam.»

Bokus yalvarmaya başladı. «Gitmeyin, beni bırakmayın, Mr. Jule,» dedi. «Mr. Jule, ne olur, şu kovayı sarkıtın da, çıkarın beni buradan. Çıkmalıyım artık, Mr. Jule. Ben arkalarında olmazsam köpeklerim ne yapacaklarını bilmezler ki. Whoo-way-oh! Whoo-way-oh!»

Bir köpek sürüsü dereden yukarı, eve doğru geliyordu. Jule şapkasını çıkarıp kulağının arkasına tuttu. Soluyuşlarını, havlayışlarını dinledi.

«İki köpeğim daha olsa, ne sevinirdim,» dedi. Bokus duysun diye bağırıyordu. «Şimdi-

lik topu topu iki köpeğe ihtiyacım var.»

«Mr. Jule, benim köpeklerimden ikisini istemeyi aklınızdan bile geçirmiyorsunuz, değil mi, Mr. Jule?» diye sordu Bokus.

«Tam pazarlığın sırasıdır,» dedi Jule, «tam sırası, sen böyle kuyunun içinde, dışarı çıkmak isterken, tam sırasıdır.»

«İki mi dedinizdi?»

«İki dedim.»

Uzun zaman kuyudan ses gelmedi. Jule beş dakika kadar çevredeki köpek sürülerini dinledi, kimi tepede, kimi derenin kıyısında, kimi ta uzaktaki yamaçlarda. Jule için dünyada köpeklerin havlayışından daha tatlı bir ses yoktu. Bütün bir gece uyumayıp iz üzerindeki köpeklerin seslerini dinleyebilirdi.

«Whoo-way-oh!» diye bağırdı.

«Mr. Jule,» diye seslendi Bokus kuyunun dibinden.

Jule zencinin ne söylediğini duymak için eğildi.

«Bizim pazarlık ne oldu, Bokus?»

«İki köpek veremem bunun için, Mr. Jule, yapamam, biliyorum.»

«Niye yapamayasın?»

«Sadece altı köpeğim kalır o zaman, Mr. Jule, o kadarcık köpekle tilki avının tadı olmaz ki, yakalanmaz ki bir şey.»

Jule doğruldu, kuyunun üzerindeki tahta-

lara bir tekme attı.

«Bana kalırsa, tek bir köpek bile göremezsin sen daha bir zaman,» dedi. «Kuyunun dibinde bırakıp gideceğim şimdi seni. Güneş doğacak nerdeyse, burada oyalanamam boşu boşuna. Hem ben dönene kadar belki senin de aklın yatar bu pazarlığa, Bokus.»

Jule kuyunun tahtalarını tekmeledi.

«Tanrım, sen bana yardım et,» dedi Bokus. «Ama istediğim bu yardım için, beni iki köpeğimden etme.»

Jule tepeye çıkan patikaya doğru giderken ayağını su kovasına çarptı. Yukarda, tepede köpeklerin koşuşmaları duyuluyordu, şapkasını çıkarıp kulağının arkasına tuttu, Polly'nin soluyuşunu, Senator'un hırlayışını, Mary Jane'in iniltisini, Sunshine'ın ulumasını duydu, öbürleri de havlayarak koşuyorlardı. Şapkasını giydi, kulaklarının üzerine çekti, patikadan yukarı doğru hızlı hızlı yürüdü. Tilki daha uzun zaman dayanacağa benzemiyordu.

«Whoo-way-oh!» diye bağırdı köpeklerine. Whoo-way-oh!»

Sesin dağlarda yansıması duyulacak şeydi.

BİR CUMARTESİ GÜNÜ

Tom Denny et yığınını bir yana itip kütüğün üstüne uzandı. Şöyle sırt üstü yatıp dinlenmek istiyordu. Kasap dükkânında uzanıp yatılacak en rahat yer et kütüğüydü; Tom arada bir dinlenirdi onun üstünde. Bir ayağını kütüğün kıyısına dayar, öbürünü de onun üzerine atardı, kafasının altına da bir but yerleştirdi mi, değme gitsin. Buzluktan çıkardığı et, ne güzel, serin de olurdu. Gene bir but koymuştu kafasının altına. Şöyle iyice bir dinlenmek istiyordu, rahat olmalıydı. Papuçlarını çıkarıp attı, ayak parmaklarını oynatmaya başladı.

Tom'un dükkânı pek iyi kokmazdı. İlk olarak gelenler hep, «Bir şey mi öldü burada, leş kokusu var?» diye sorarlardı. Her yıl daha kötüleşirdi bu koku.

Tom tütün çiğnemeye başladı, iyice yerleşti kütüğün üstüne.

Havada sinekler uçuşuyordu: Tom'un dükkânına özgü, tembel, acı acı sokan, yağlı, tombul sinekler. Öndeki tel kapının dışında da içeri girmek isteyip bir türlü giremeyen yeni sinekcikler görülüyordu; onlar da, kütüğün üstündeki kanlara üşüşmüş olanlar gibi, dükkânın eskisi olsa-

lardı, arka kapıda tel olmadığını bilir, oradan dolanıp kolayca girerlerdi içeri.

Herkes etini Tom'dan alır, üstelik beğenirlerdi de. Kasabada başka kasap dükkânı yoktu. İçeri girer, «Merhaba, Tom,» derdiniz, «ne var ne yok bakalım?» O, «Ben iyiyim,» derdi, «işlerim yolunda, ama karıyı bir titremedir alıyor, ateş geliyor gene.» Tom uzun uzun bu titremeleri, ateşi anlattıktan sonra, sözü siz alır, «Bana iyi tarafından bir kilo domuz pirzolası versene,» derdiniz. Tom, «Şimdi hazır,» derdi ve gözünüzün önünde koca bir sığır parçasını yakalar, kasapçasına evirir çevirir, bir kilo domuz kesiverirdi. Dana da isteseniz, kendini üzmezdi Tom. Sığırı gene şöyle bir iki çevirip bu sefer de dana keserdi. Kimseyi eli boş döndürmezdi. Ne eti isterseniz isteyin, hemen kütüğün üstünde parçalanıp tartılmaya hazır olurdu.

Tom yüzüne konan sinekleri kovdu, kestirmeye başladı. Gün ortasıydı. Çiftçiler daha kasabaya inmemişlerdi. İş mevsimi olduğu için, herkes güneş tam tepeye çıkana kadar çalışıyordu. Bu cumartesi gününde bile kimseler yoktu kasabada. Tom'dan o gün için et almak isteyenler gelip almışlardı. Pazar günü içinse daha erkendi. Pazarın etini cumartesi gecesi saat onda filân almak gerekirdi. O zaman, eğer hava çok sıcak değilse, etin ertesi gün öğle yemeğine kadar bozulmayacağını bilirdiniz, içiniz ra-

hat olurdu.

Sinekler vızıldayarak uçuşuyor, Tom'un ağzına, burnuna konuyor, Tom da bir yandan onları kovmaya uğraşırken, bir yandan da uyumaya çalışıyordu. Kafasının altındaki but, ne güzel, buz gibiydi. Çiğnediği tütünün parçaları, boğazına kaçacak gibi olunca, birden hepsini tükürdü. Beyinlerle ciğerlerin durduğu camekânın arkasındaki köşede yarı yarıya talaş tozu dolu bir kutu vardı; bulunduğu yerden oraya kadar tüküremedi. Çiğnenmiş tütün kütükle kutunun arasına düştü. Birazı da butun üstüne geldi ama, boş ver, nasıl olsa çoğu kimseler eti pişirip yemeden önce yıkarlar, o da yıkanır gider.

Ama o baş belâsı sinekler! Durmadan vızıldıyor, sokuyorlardı. Hani yaz günlerinde bu tembel, besili, kasap sineklerinden daha can sıkıcı bir şey de olamazdı. Tom yüzündekileri eliyle kovuyor, dudaklarına konanları tükürüp kaçırıyor, elinden geldiği kadar az hareket ederek yatıyordu. Bir zaman sonra hiç aldırmaz oldu onlara.

Jim Baxter köşedeki berberden doğru koşarak gelip arka kapıdan içeri girdiğinde Tom iyice dalmıştı. Jim ortağıydı, çok kalabalık olduğu zamanlar gelip yardım ederdi. İri yarı, şişman bir adamdı, Tom'un ikisi kadar vardı. Hep geniş kenarlı siyah bir şapka ile, kollarını dirseklerine kadar sıvadığı mavi bir gömlek gi-

yerdi. Üstünde pantolon durmayan, yumurta gibi, kocaman bir göbeği vardı. Yürürken ikide bir aşağı kayan pantolonunu çeker, ta göbeğinin tepesine çıkarırdı, ama o gene kayar, her an yere düşüp ayaklarına dolanacakmış gibi olurdu. Askı takmazdı. Kuşak daha sporcu işiydi.

Jim Baxter arka kapıdan girip onu omuzundan tutarak sarstığı sırada, Tom iyice kendinden geçmişti. Dudaklarına büyük bir avucu dolduracak kadar sinek toplanmıştı. Jim onları kovdu.

«Hey, Tom, Tom!» diye bağırdı. Soluk soluğaydı. «Uyan Tom, uyan çabuk!»

Tom yere atlayıp ayağına papuçlarını çekti. Yirmi beş sentlik külbastı, ya da domuz pastırması almak için gelip uyandıranlara o kadar alışmıştı ki, Jim'i de müşteri sandı. Elinin tersiyle dudaklarını sildi, sinekler acıtmıştı iyice.

Kafasını kaldırıp Jim'i görünce, tükürükler saçarak, «Ne oluyor be!» dedi. «Ne istiyorsun?»

«Gel, Tom! Koş! Tüfeğini de al! Irmağın orada bir zenciye gidiyoruz.»

«Tanrım, Jim!» diye bağırdı Tom. İyice uyanmıştı artık. Jim'in koluna yapıştı, yalvarır gibi, «Zenci mi yakalamaya gidiyorsunuz? Sahi mi?» dedi.

«Elbette sahi, Tom. Hani suratsız bir zenci vardı, bir zamanlar tirenlerde çalışmıştı, işte

onu yakalayacağız. Aklı başına gelecek kara suratlı tilkinin. Fred Jackson'un büyük kızına bir şeyler söylemiş, yolda giderken, bir saat kadar oluyor. Fred gelip berber dükkânında anlattı bize. Hadi gel, Tom. Acele etmemiz gerek. Herifi yakalayacaklar şimdi.»

Tom papuçlarını bağlayıp Jim'in arkasından dışarı fırladı. Tüfeği koltuğunun altındaydı, Jim de kütüğün yanında duran satırı almıştı. Kahrolasıca zenciyi yakalamaya gidiyorlardı! Pis, kara derili zenciyi!

Tom birkaç adamla birlikte bir otomobile bindi. Jim kalkmak üzere olan bir başka otomobilin yanma asıldı. Irmağa doğru yola çıkmış, otuz kırk otomobil vardı, bir yandan da durmadan yenileri geliyordu.

Irmağın orada bir yer seçmişlerdi bile. Yolun kıyısındaki ormanda bir açıklık vardı, tam bu işe göre bir yer. Çevresi bütün kuru çalılarla dolu, ortada da büyücek bir ağaç. Otomobiller durdu, içindekiler aşağı atladılar. Adamlardan bazıları Will Maxie'yi getirmeye gitmişlerdi. Will işte o suratsız zenciydi. Onu herhalde evinde pamuklarının başında bulacaklardı. İyi pamuk yetiştirirdi Will. Önce bütün çimenleri biçer, ocakları sonra açardı. Başka kimse yapmazdı bunu, çimenleri temizlemeye yanaşmazdı kimse. Ama Will akıllı bir zenciydi, işini bilirdi. Dönüme vurulursa buğdayı da herkesten da-

ha iyi yetiştirirdi. Onu da ekmeden önce çimenleri biçerdi. Ama kimse sevmezdi Will'i. Böyle pamuğunu, buğdayını iyi yetiştirdiği için, epeyce para yapmıştı. Tom'la Jim'in kasap dükkânında et satarak kazandığından daha çok kazanıyordu.

Eczacı Doktor Cromer oğlunun eline içi buz dolu bir fıçı, altı kasa da Coca-Cola tutuşturup linç yerine yollamıştı. Fıçı ırmağın çamurlu suyuyla doldurulmuş, içine buz parçaları atılmış, sonra da üç kasa Coca-Cola konmuştu. Onlar bitince çocuk hemen öbür üç kasayı koyup soğutacaktı. Soğuk olursa herkes içerdi.

Tom, Jim, bir de Hubert Wells ağaçların altına kafaları çekmeye yollandılar. Hubert nereye giderse gitsin, yanında hep bir testi içki olurdu. Kendi imbik makinesi vardı, evinde yapıyordu bu içkiyi, berberde, yargı salonunun oralarda satar, kazandığı parayla rahatça geçinirdi. Onun üstüne içki yapan yoktu memlekette.

Will Maxie yoldan yukarı doğru hızlı hızlı geliyordu. Arkasında ellerindeki sopalarla onu dürtüştürerek koşmaya zorlayan yirmi beş otuz kişi vardı. Will yaşlanmıştı artık. Karısından, üç yetişmiş kızından başka kimsesi yoktu, kızlarının hepsini evlendirmişti. Doğrusu iyi bir zenciydi, kimsenin işine karışmazdı, yolda bir beyazla karşılaşsa kenara çekilirdi, her hali baş-

kaydı. Gene de kimse sevmezdi Will'i. İyi pamuk yetiştirdiği için çok para yapmıştı.

Will yoldan yukarı koşarak geldi, arkasındaki adamlar onu açıklığa doğru sürdüler. Her şey hazırdı. Büyük bir küme çalı, biri boynunu, biri de ayaklarını bağlamak için iki araba zinciri. Bunlar yeterdi ona. İki üç teneke de benzin vardı.

Doktor Cromer'in oğlu iyi iş yapıyordu. İlk üç kasa Coca-Cola'dan sadece beş altı şişe kalmıştı fıçıda. Öbür kasalardakileri doldurup soğutmaya hazırlanıyordu. Herkesin canı isterdi doğrusu böyle soğuk bir şeyler içmek.

Cromer'in oğlu belki elindekilerin hepsini satacak, gidip birkaç kasa daha getirecekti. Üstelik büyük bir kalabalık da yoktu bugün hani. Ama herkes sıcaktan bunalıyordu, onun için de dayanıyorlardı Coca-Cola'ya. Yüz elli, belki de yüz yetmiş beş kişi vardı. İş biraz aceleye gelmiş, iyice duyulmamıştı. Kütüğün üstünde kestirdiği sırada, Jim koşup haber vermiş olmasa, Tom bile kaçıracaktı bu fırsatı.

Will Maxie Coca-Cola içmezdi. Öyle şeylere para harcamazdı. İşte bütün kötülük da orada ya! Bir zencinin olması gerektiğinden çok daha iyiydi. Buğdayından içki yapmazdı, içmezdi ki; bıçak, ustura gibi şeyler de taşımazdı, bir beyazla karşılaşınca başını önüne eğerdi, karısından başkasına baktığı görülmemişti.

Ama yakalamışlardı onu şimdi. Canını cehenneme yollayacaklardı. Artık çimenleri biçemeyecekti öyle. Boynundan, dizlerinden, araba zincirleriyle bağlanmıştı Will Maxie, bir kere bağlanmıştı o ağaca, kara suratlı tilki ele geçmişti. Artık çimenleri biçemeyecekti öyle.

Tom kendini pek iyi hissediyordu. Hubert ağaçların altında ona epeyce tattırmıştı. Hubert iyiydi. İçki yapmasını biliyordu doğrusu. Tom seviyordu onu. Sonra Hubert her cumartesi gecesi, pazar günü için karısına büyük bir parça et götürürdü. İyi et isterdi. Tom keserdi eti, Hubert de eve götürüp karısına sunardı.

Dumanlar sarıyordu Will Maxie'yi. Dumanların içinde görünmez olurken kurşunları sıktılar. Tom geriledi, nişan aldı, ateş etti, yeniden doldurdu tüfeğini. Otuz kırk tüfek vardı. Will kurşunlarla doldu, kurşunların ağırlığı onun ağırlığına eklenince boynundaki zincir etine gömüldü, asılıp kaldı.

Cromer'in oğlu bütün Coca-Cola'ları satmıştı. Buzu da kalmamıştı. Doktor Cromer, oğlan parayı götürünce kimbilir ne sevinecekti! Şişesi on sentten tam altı kasa satmıştı. Daha bir iki kasa getirse kolayca satabilirdi. Herkes seviyordu Coca-Cola'yı. Böyle sıcak bir günde soğuk soğuk Coca-Cola içmekten daha güzel bir şey olabilir miydi?

Biraz sonra adamlar zenciyi ağacın yuka-

rısına çekip dallardan birine asmaya hazırlandılar, şöyle bir sallanmalıydı orada. Ama Tom'la Jim bekleyemezlerdi, ilk kalkan otomobille kasabaya döndüler. Acele ediyorlardı. Aşağı yukarı dört olmuştu saat. Cumartesi günü öğle üzeri, uzaktan gelenlerden önce davranmak isteyen bir sürü müşteri gelip pazar gününün etini alırdı. Tom ile Jim'in hemen dükkâna dönmeleri, satırı sallamaya, pirzola yapmaya başlamaları gerekti. Asıl kasap Tom'du. Her işi o yapardı. Gider bir sığır seçerdi, keser, yüzerdi onu, dörde bölerdi, dükkâna getirir, buzluktaki çengellere asardı. Biri gelip et istedi mi, parçalardan herhangi birini alıp kütüğün üstüne atar, istenileni verirdi. Ne eti isterseniz isteyin, Tom'a söylediniz mi, hemen hazırdı.

Sonra tezgâhın öbür ucuna gider, Jim'e parayı verirdiniz. Para işine Jim bakardı. Gevezelik etmek de ona düşüyordu. Tom'un kesip ayırması, tartması gerekti. Jim'in yumurta gibi göbeği kütüğün başında çalışmasına elvermeyecek kadar büyüktü. Arada bir coşup şöyle fileto tarafından bir külbastı yapayım dese bile göbeği bırakmazdı ki... Onun için de Tom yapardı bu işleri, Jim de parayı alır, tezgâhın altındaki kutuya atardı.

Tom ile Jim kasabaya tam zamanında vardılar. Haftalık alışverişini yapmaya gelmiş olan bir kalabalık caddeyi doldurmuştu, et de alacak-

lardı elbette. Kasap dükkânına girer, «Merhaba, Tom,» derdiniz. «İki buçuk kilo domuz pirzolası istiyorum.» Tom, «Merhaba,» derdi. «Şimdi hazır.» Sonra o eti hazırlarken siz, «Ne var, ne yok?» diye sorardınız. O, «Ben iyiyim, doğrusu,» derdi, «işlerim yolunda, ama karıyı bir titremedir alıyor, ateş geliyor gene.»

Tom domuz pirzolasını tartar, sarar, siz de gidip Jim'e parayı verirdiniz. Para işine Jim bakardı. Yumurta gibi göbeği kütüğün başında çalışmasına elvermeyecek kadar büyüktü. Onun için de Tom yapardı bu işleri, Jim de parayı alır, tezgâhın altındaki kutuya atardı.

DEDİKODU

Sam Billings'i kasabanın veznedarlığına aday göstermek, ilk olarak George Williams'ın aklına gelmişti. Yıllık toplantıda bu düşüncesini açıkladığı zaman büyük bir alkışla karşılandı ve Androscoggin kasabasının tarihinde görülmemiş bir şey oldu, seçim oy birliğiyle sona erdi. Toplantı bittiğinde herkes kendi kendine niçin şimdiye kadar kimsenin Sam Billings'i düşünememiş olduğunu sormaktaydı.

Doğrusu, Sam Billings'in kasabanın veznedarı seçilmesi hepsini sevindirmişti. İyi bir iş adamıydı, namusluydu. Üstelik, Androscoggin gölünün doğu kıyısındaki yazlık otel de onundu, kendisi işletiyordu, verdiği vergi kasabanın bütün gelirinin aşağı yukarı onda biriydi, mevsimi gelince yanında seksen doksan kişi çalıştırıyordu. Seçim bittikten sonra herkes, Sam Billings gibi dürüst, emin bir insan varken, yirmi yıldan fazla bir zamandır bunca paranın niye dolandırıcıların, iş bilmez kimselerin eline bırakılmış olduğunu düşünmeye başladı. Son veznedar hâlâ bin sekiz yüz liraya yakın bir paranın hesabını vermemişti, ondan önceki de defterleri öyle karmakarışık etmişti ki, hesapları tutturmak

için ayrıca bir muhasebeci getirtmek zorunda kalmışlar ve bu da kasabaya tam iki yüz elli dolara patlamıştı.

Clyde Ballard, seçmenlerden biri, toplantıdan sonra George'u bir kenara çekip bazı şeyler sordu. Clyde kasabadaki mağazalardan birinin sahibiydi. «Bugün gerçek bir hizmette bulundun,» dedi George'a. «Sam Billings tam bu işin adamı. Nerden geldi aklına?»

«O kadar da olmasın mı artık,» dedi George. «Yarışa çıkarana kadar gizlediğim atlardan biriydi Sam Billings. Yeni bir aday aranacak günler gelsin de, bak, nasıl bir tane daha bulup çıkarırım.»

«George, ne dersin, bir seçmen olarak dürüst hareket etmiş sayılır mıyım ben şimdi?» diye sordu Clyde. Gerçekten kuruntuluydu.

«Dur bakalım. Daha bir şey söyleyemem. Hemen karar vermek olmaz. Şöyle üstünden geçilecek bir yol yapabilecekler mi, hele bir bekleyelim. Bugünlerde yeni bir otomobil alacağım da, bizim orası ile kasaba arasında güzel yollar yapılsın istiyorum, doğrusu.»

Clyde anlayışlı anlayışlı başını salladı. George Williams'ın son günlerde bu yol işine pek önem verdiğini, kendi yolunu bir an önce yaptırmak için ona buna başvurduğunu duymuştu. George'un elini sıkıp ayrıldı.

Eylülün ilk haftasıyla birlikte otel mevsimi

de sona erdi, müşterilerin çoğu Boston'a, New York'a döndüler. Sam Billings hafta sonlarında golf oynamaya gelenleri düşünerek oteli Ekimin birine kadar açık tuttu. Ekimde ise kapılara, penceerelere tahtalar çaktırıp her yanı sıkı sıkı örttü, yazın yorgunluğunu çıkarmak için şöyle iyi bir istirahate çekilmeye hazırlandı. Kazandığını hesaplaması iki üç hafta sürdü, Temmuz ile Ağustosta epeyce para yapmıştı.

O sonbahar yirmi beş otuz yıldır ilk olarak kasabanın parası üzerine ileri geri sözler edilmemişti. Sam Billings namuslu bir insandı, iyi bir iş adamıydı, herkes defterleri günü gününe tuttuğuna emindi. Alınan paralara karşılık hemen makbuz veriliyor, bütün faturalar tıkır tıkır ödeniyordu. Yeni veznedardan şikâyet etmenin yeri yoktu. Ocak ayının ilk haftası içinde üç gün yağan ilk kara gelene kadar da kimse ağzını açıp veznedar için kötü bir şey söylemedi. Sonra bir gece içinde bütün kasabaya Sam Billings'in Florida'ya gittiği haberi yayılıverdi.

George Williams haberi aldığı gün öğleden sonra hemen kasabanın yolunu tuttu. Telefonda istemeyerek iki kişinin konuşmasını dinlemiş, Sam Billings'in Florida'ya gittiğini öğrenmişti, yoksa birinin gelip ona haber vermesine kadar gene bir hafta geçerdi.

Atını kasabaya sürdü, doğru Clyde Ballard'ın mağazasına gitti. İçeri girdiğinde Sam

Billings'den bahsediliyordu.

George kalın paltosunu bir yana attı, ayaklarını ısıtmak için bir iskemle çekip sobanın karşısına oturdu.

«Duydun mu olanı, George?» diye sordu Clyde.

«Duydum ya! Yeryüzünde bu Sam Billings'den daha kötü bir insan olamaz. Ona yarım dolarımı emniyet etmektense, yakarım daha iyi.»

«Duyduğuma göre sen Sam'ı destekleyenlerin başında geliyormuşsun,» dedi sobanın öbür yanındaki adamlardan biri. «İnsan kendi adayı için böyle söyler mi?»

Clyde ellerini ısıtmaya sobanın başına gelmişti, bir yaprak sigarası yaktı. Ötekilere göz kırparak, «George,» dedi, «Sam Billings için yarışa sokana kadar gizlediğim atlardan biri demiştin bana. Şimdi anlıyorum ne demek istediğini, herif at hırsızıymış.»

Hepsi kahkahalar atıp George'un dizlerine vurdular. Sonra susarak ne cevap verecek diye beklediler.

«Sam'ın namuslu bir adam olduğuna yemin edebilirdim,» dedi George ciddi bir tavırla. «Bu kadar değişeceğini, kasabanın parasını cebine indirip Florida'ya kaçacağını aklım almazdı. Gelecek seçimde kasabanın parasını benim kara öküzün boynuna bağlamayı öne süreceğim. Artık iki ayağının üstünde duran hiçbir hayvana

güvenemem.»

«Daha hepsini duymadın, George,» dedi Clyde. «Daha neler neler var. Dayanabilecek misin acaba hepsini dinlemeye?»

George ayağa kalktı. «Başka ne yapmış?»

«Jenny Russell'ı da götürmüş. Biliyorsun, Jenny Russell, Arthur Russel'ın en büyük kızı. Bir yanda o, bir yanda kasabanın parası, eğleniyordur doğrusu Florida'da, Ben de az eğlenmedim gençliğimde, ama bu Sam Billings, herif biliyor para yemesini.»

George yerine oturdu. Piposunu doldurup bir kibrit çaktı.

«Demek bir de kadın götürmüş ha? Zaten hep böyledir, biri eline kendinin olmayan üç beş kuruş geçirmesin. Şu iki şey bir arada yürüyor: çalınmış para, bir de kadın.»

«Hem de karının iyisini seçmiş herif,» dedi bir başkası. «Jenny Russell gibisi kolay bulunmaz. Onunla da eğlenemezse artık, çekilsin bir kıyıya, gençlere yol versin.»

George kibritin alevini piposuna doğru çekti. Jenny Russell'a göz koymuş olduğu günleri düşündü.

«Bu sabah duyduğuma göre, Sam sigorta parasını almak için, oteli yakacakmış,» dedi Clyde tezgâhın arkasından. «Böyle bir şey yaparsa, yolları tamir edebilmemiz, okulları açık tutabilmemiz çok zorlaşacak, vergilerde epeyce

bir yükselme olacak demektir.»

Birkaç saniye kimse ağzını açmadı. George sobanın çevresindekilere baktı birer birer. Verginin yükselmesi haberi herkesi korkutmuştu.

Clyde sobanın yanma gelip durdu, ellerini ısıttı.

«Karım dün gece telefonda duymuş...» Susup adamlara baktı. Hepsi ileri doğru uzanmış, Clyde'ın ne söyleyeceğini dinliyorlardı. «Duyduğuna göre, Sam Billings yazın oteline gelen o zengin New York'lulardan birini öldürmüş. Parası içindir herhalde. Bir kere başladı mı, duramaz insan.»

«Hep söylerim ya,» dedi George nefretle. «Bu Sam Billings, Androscoggin kasabasının gördüğü hırsızların en alçağıdır. Onu son gördüğümde, kendi kendime, 'Bu herif kasabanın parasını kendi parasına karıştırmadan nasıl idare edecek?' diye düşünmüştüm. Doğruymuş düşüncem. Sam Billings'i hemen yakalatmalı, hayatının sonuna kadar hapislerde süründürmeliyiz.»

«Usta hırsız bunlar,» dedi Clyde. «Kolay kolay ele geçmezler. Sam Billings gibi adamlar her şeyin püf noktasını bilir. Belki de şimdi, bizim halimize gülüyordur kıs kıs. Hepsi böyledir bunların.»

«Sam Billings gibileri yakalamayı bilir hükümet,» dedi George. «Arkasına düşerlerse, öyle bir yakalarlar ki... Ama bu işe önem verecek-

lerini sanmıyorum. Biz kendimiz tıkmalıyız onu kodese.»

Sobanın çevresindekiler George'a hak verdiler. Bir kere Sam'ı ele geçirseler, şöyle uzun zaman içerde kalması için ellerinden geleni yapacaklardı.

Birkaç gün sonra George başka bir seçmene rasladı, Sam Billings'i sordu. George'un planı Sam'ı Florida polisine yakalatmaktı, sonra Sheriff bir adam gönderip getirtir, yargılanması Androscoggin'de yapılırdı. Öbür seçmen ise Arthur Russell'ı kandırıp hükümete yollamak taraflısıydı. O zaman Sam'ı kız kaçırmak suçuyla yakalar getirirler, kasaba da hiç para harcamadan onu ele geçirmiş olurdu.

George planda falan değildi, kim ne dese aklı yatıyordu, istediği Sam Billings'in bir an önce getirilip yargılanmasıydı.

Kışın ortasına doğru bir başkası, George'u çevirip Sam'ın Jenny Russell'ı Küba'ya götürdüğünü söyledi. Bu haber yayıldıktan sonra bütün kasabada Sam'ı savunan tek bir insan kalmadı. Kasabanın parasını alıp kaçmıştı. Dönüp dolaşıp söylenen buydu.

George bir gün Clyde'ın mağazasında, «Şu Billings'in işine hiç aklım ermiyor,» dedi. «O kadar para yaptı otelde, gene doyamadı da, kasabanın parasını alıp gitti. Ben Arthur Russell'ın yerinde olsam hiç durmaz hükümete başvu-

rurum. Jenny benim kızım olsaydı, Sam Billings de onu alıp böyle Florida'ya, ya da başka bir yere gitseydi, öyle bir yakalatırdım ki onu, ne olduğunu şaşırırdı.»

«Kasabanın parasını Sam'a emanet etmekte çok büyük hatâ ettik,» dedi Clyde. «On yıl sürer bu parayı yerine koymak bizim için. Bin dolar vardı yanında, en aşağı.»

«Onu oy veren budalalardan biri de sendin,» dedi George. «Seçmenlerin bu kadar akılsızca hareket etmiş olmaları inanılır şey değil.»

«Yanılmıyorsam,» dedi Clyde, «sen koydundu onun adaylığını.»

George mağazadan çıktı, atını çözdü, Clyde Ballard'a hiç cevap vermeden evinin yolunu tuttu.

Kışın sonuna kadar Sam'dan haber gelmedi. Hemen ödenmesi gereken faturalar yoktu; doğrusu, paraların Sam'ın elinde olmasının daha bir kötülüğü dokunmamıştı kasabaya.

Baharın ilk günlerinde, Haziranda başlayan otel mevsimi için hazırlıklara girişilmesi gereken günlerde, Sam'ın geri döndüğü haberi yayıldı. Sam Billings bir sabah erkenden kasabaya gelip marangozlar, işçiler tutmuş deniyordu. Her yıl bu günlerde otel tamir edilirdi.

Jenny Russell da geri dönmüştü, aynı gün o da duyuldu.

Pazartesi sabahı, oteli yeni mevsime ha-

zırlayan yirmi kişilik bir işçi topluluğunun çalışmaya başladığı görüldü. Pencerelerdeki, kapılardaki tahtalar sökülüyor, otelin önündeki kıyıda da yeni bir kayıkhane yapılıyordu. Kasabada ne kadar işsiz varsa hemen otele koştular, herkes Sam Billings'in hem iyi para verdiğini, hem de gününde ödediğini bilirdi.

Sam, her bahar olduğu gibi, gene işine dört elle sarılmıştı. Kışın söylenenleri kimse açmadı ona. Clyde Ballard'ın, George Williams'm, kasabadakilerin hepsinin bütün bir kış boyunca kendisi için neler söylediklerini hiçbir zaman öğrenmedi.

George kasabaya gelip Sam'ın geri döndüğünü duyunca, soluğu doğru Clyde'ın mağazasında aldı. Tezgâhın üstüne oturarak, «Ne dersin, kasabanın parası emin ellerde galiba,» dedi. «Sam Billings dönüp geldi, Jenny Russell da buradaymış.»

«Dün gece telefonda duyduğuma göre Sam geçen sonbahar Florida'da büyük bir otel satın almış,» dedi Clyde. «Jenny Russell'ı da oradaki işlerine baksın diye götürmüş. İyi otelcidir doğrusu Jenny. Sam ondan iyisini bulamayacağını biliyordu herhalde. Buradaki oteli de ne kadar temiz tutar kız, değil mi?»

«Elbette, Jenny çalışkan kızdır,» dedi George. «Ondan iyisini nerden bulacak Sam. Bir zamanlar, ben de Jenny Russell'ı tutsam da,

evime baksa diye düşünürdüm, hattâ evlenmeyi bile kurardım. Bir oteli onun gibi çevirecek insan azdır yeryüzünde. Hep söylerim ya, Sam Billings tam iş adamı, birinci sınıf bir otelde nasıl insanların çalıştırılması gerektiğini biliyor.»

«Kasabanın parası için üzülenler saçmalık ediyorlar,» dedi Clyde. «Sam Billings namuslu adamdır.»

«Elbette namusludur. Yeryüzünde Sam Billings'den daha namuslu bir insan yoktur. Ben kendimi bildim bileli tanırım Sam'ı. Kasabanın parası onun elinde oldukça sırtımız yere gelmez, kendime bile güvenmem ben ona güvendiğim kadar. Sam Billings namuslu adamdır, Clyde.»

HAMRICK'İN KUTUP AYISI

Soğuk kış geçtikten sonra, Hamrick'in kutup ayısına aldıran kalmadı. Güneş ılık ılık parıldamaya, tomurcuklar şişmeye başlayınca, herkes, beyazı da siyahı da, Hamrick'in ayı martavalına kahkahalarla gülmeye koyuldu. Soğuk kış boyunca, doğrusu, alay edilecek bir şey değildi bu. Öyle soğuklar olmuştu ki, bir kutup ayısından başka hiçbir hayvan yuvasından çıkamazdı. Georgia'da o yıla kadar böyle soğuk bir kış görülmemişti.

«Ne bu artık!» diyordu Doktor. «Sırasında söylemesini bildin mi hani halkın inanmayacağı şey yok. Bak, kafa bu omuzumuzun üstündeki, ben öyle her önüme çıkanın martavallarına kanmam.»

Doktor Barnard da, herkes gibi, kış geçtikten sonra konuşuyordu. Ilık bahar gelmişti ya, artık göğsünü gere gere, Hamrick'in evinin civarında dolaştığı söylenen kocaman, beyaz kutup ayısının varlığına hiç ama hiç inanmamış olduğunu anlatıp duruyordu.

«Ne bu artık!» diyordu. «Daha duyar duymaz anlamıştım böyle olacağını, gene şimdi bir sürü insan inanır bu ayı masalına demiştim ken-

di kendime.»

Nisanda Hamrick ayının hâlâ orada olduğunu söyledi. İnanmayan varsa, gidip meyvalıkların aşağısındaki ormana bir baksın, diyordu.

Kimsenin aldırdığı yoktu Hamrick'e, hava ısınmıştı, kışın soğuğu çoktan unutulmuştu. Tilki avına çıkmaktan, balığa gitmekten başka bir şey düşünmüyorlardı.

Mayıs'ın ilk günlerinde, bir sabah hemen kahvaltıdan sonra, ayı Mrs. Felix Howard'ın mutfak sundurmasına geldi. Erkeklerin hepsi çiftliğin öbür ucuna tarla sürmeye gitmişlerdi. Mrs. Howard yalnızdı. Ayı sundurmaya geldiği sırada mutfağı süpürüyordu.

Süpürgeyi hayvanın kafasına vurduğu gibi, «Çekil ordan,» diye bağırdı. «Ne arıyorsun benim sundurmamda!»

Ayı aşağı atladı, parmaklığı aşıp evin yanma dolandı, yok oldu. Koca hayvandı, ağırdı ama ayağına çabuktu.

Mrs. Howard mutfağa girdi, oturup öğleye ne pişireceğini düşünmeye başladı. Tam soğanları haşlamıştı ki, aklı başına geldi, kafasına vurduğu hayvan bir ayıydı.

«Tanrım,» diye bağırdı. «Hamrick'in kutup ayısı!»

Avazı çıktığı kadar haykırarak, kendini evden dışarı attı, yoldan aşağı, kardeşinin benzin istasyonuna doğru koşmaya başladı. Oraya var-

dığında soluk soluğaydı.

«Ne oldu sana böyle, Emma?» diye sordu kardeşi Ed. «Hayalet görmüş gibi bir halin var.»

«Hamrick'in kutup ayısı, Ed,» diye haykırıyordu kadın. «Ben mutfağı süpürürken sundurmaya geldi, kafasına süpürgeyi vurdum.»

«Doktor Barnard, ayı filân yok diyor, Emma.»

«Sen söyle o Doktor Barnard'a, ta mutfağımın kapısına geldi, yıllık dana kadar.»

Ed tüfeğini, kurşunları aldı.

«Sen burada bekle, Emma,» dedi. Canı sıkılmıştı. «Hamrick'in oraya gidip bir bakayım.»

Yolda birkaç zenciyi çevirip ayıyı görüp görmediklerini sordu. Hepsi de ayıya dair bir şeyler duymuşlardı ama, gören yoktu hiç.

Walter Hamrick ambarın kapısında oturmuş, tohum ayıklıyordu.

«Emma biraz önce bana geldi koşa koşa,» dedi Ed, «koca bir beyaz ayı mutfağın sundurmasına çıkmış. Ya gözüne öyle bir şeyler gözüktü, ya da senin kıştan beri söylediğin o ayı sağa sola saldırmaya başladı.»

«Geçen hafta bir gece gelmiş, otlakta benim küçük altı aylık danalardan birini yemiş,» dedi Hamrick. «Ağzımı açıp kimseye bir şey söylemedim, çünkü ne zaman ayıdan söz açtımsa, hep gülüp yalan söylüyorsun dediniz. Doğrusu, bana yalancı demeyi bırakıp şöyle bir toplansanız

da, izini bulsak, öldürsek bu ayıyı iyi olacak.»

Ed oturdu, ayıklanan tohumların Hamrick'in elinden kovaya dökülüşüne baktı.

«Ben inanıyorum,» dedi. «Emma'yı hiç bu kadar heyecanlı görmemiştim, ayıyla karşılaştığı yüzde yüz.»

«Körolası, acıkmıştır şimdi,» dedi Hamrick. «Kışın çoğunu uyuyarak geçirir bunlar. Artık sıcak, uyuyamaz, ikide bir karnı acıkır. Kimbilir mutfakta tavuk mu vardı ne, yemek kokusuna gelmiştir. Yakındır, inekleri, katırları parçalamaya başlar, insanlara da gelecek sıra elbette.»

Ed benzin istasyonuna dönmek için doğruldu.

«Bir kutup ayısı ta buralara kadar nasıl gelmiş dersin?» diye sordu.

«Kıştan beri size durmadan bunu anlatıyorum, siz yalancılık etme diyorsunuz. Yalancı deyin, ne derseniz deyin, bana kalırsa bu ayı bir sirkten, ya da bir panayır yerinden filân kaçmış, gelip bu ormana saklanmış. İki üç yüz kilometre öteden gelebilir pekâlâ, hava soğuyunca da uykuya yatmıştır.»

«Bari Howard'ları gidip bulayım,» dedi Ed. «Doktor Barnard'a da uğrarım belki. Yapacağımız, hemen bu hayvanın arkasına düşmek olmalı, bence, izini bulup öldürmeden de bırakmamalıyız arkasını.»

Ambarın kapısında oturmuş, tohum ayıkla-

yan Hamrick'den ayrıldı. Benzin istasyonuna dönerken, pamuk tarlasından doğru koşarak gelen Hunnicut Branch'ı gördü. Hunnicut da onu görmüş, yola doğru koşuyordu.

«Ne oldu Hunnicut?» diye sordu Ed. «Gördün mü ayıyı?»

«Gördüm, gördüm, Mr. Ed,» dedi Hunnicut soluk soluğa. «Koskocaman, beyaz bir ayı! Tıpkı Mr. Walter Hamrick'in anlattığı gibi koca, büyük bir kutup ayısı!»

«Nerede şimdi?»

«Benim karı kafasına odunla vurdu, ormana kaçtı odunu yiyince.»

«Galiba sonunda kadınlar öldürecek bu ayıyı.»

«Karıya dedim ki, aklını mı oynattın sen, ayıya vurulur mu, dedim. Patates tarlasını bütün didik didik etmiş diye kafası kızmış bir kere, korkmamış ondan sonra da.»

«O ayı Walter Hamrick'in danalarından birini paralamış geçen hafta,» dedi Ed, «insanı bir lokma eder sonra, kızarsa.»

«Yapar mı yapar, Mr. Ed,» dedi Hunnicut. Geri çekilip geldiği yana baktı. «Hani yapar mı yapar.»

Ed benzin istasyonuna doğru hızlı hızlı yürüdü. Emma dışarı fırlayıp onu yolun yarısında karşıladı.

«Bir dakika önce Mrs. Barnard telefon etti,

Hamrick'in ayısı oraya da gitmiş. Kadıncağız odalardan birine kaçıp kapıyı kitlemiş, dışarı çıkmaya korkuyormuş. Kızlarına da bir şeyler olmuş, ama öyle heyecanlıydı ki, ne dediğini anlayamadım.»

Ed tek bir soru bile sormadan, yoldan aşağı, Doktor Barnard'lara doğru koşmaya başladı. Üç yüz metrelik bir yerdi. Yolda bir ara durup çiftesini kırdı, ikisi de dolu mu diye bir göz attı.

Barnard'larm oraya varınca çevresine bakındı, görünürde kimsecikler yoktu. Ayının geldiğini gösterecek bir iz de bulamadı.

Kapıyı vurdu. Mrs. Barnard'ın içerde bir şeyler kaldırıp koyduğunu duydu, sonra pencerelerden biri iki üç santim aralandı.

«Ayı nerede, Mrs. Barnard?»

«Tanrı bilir!» diye bağırdı kadın. «Kızlarım nerede benim?»

Barnard'ların iki kızı vardı, on sekizle yirmi arasında iki kız, o yıl evde oturuyorlardı. İki yıl kadar bir yerlerde öğretmenlik etmişlerdi, ama geçen sonbahar eve dönüp kasabada iş aramaya başlamışlardı.

«Nellie ile Gussie evde değiller mi şimdi?»

«Ayı gelene kadar evdeydiler,» dedi Mrs. Barnard. «Kasabaya inmek için odalarında giyiniyorlardı. Sonra ayı girdi eve, belki de pencereden atlamışlardır, öyle korkmuşlardı ki! Tanrı bilir neler geldi kızcağızlarımın başına!»

Ed bahçenin ucuna yürüyüp, ayıyı aramak için yardıma gelen var mı diye, yola baktı. Emma'ya herkese telefon etmesini söylemeyi unutmuştu ama, artık bunu kendi de akıl eder diyordu. Kimse yoktu; evin köşesinden kıvrıldı, Hamrick'in kutup ayısı bir yerden karşısına çıkıverirse hazır olmak için tüfeğini doğrultmuştu.

Bütün arka bahçe beyaz, kırmızı tavuk tüyleriyle doluydu. Sanki iki üç yatak sökülüp içinde ne kadar tüy varsa bahçeye boşaltılmıştı. Hamrick'in ayısı tavukların hepsini temizlemişti. Bahçede uçuşan tüylere bakılırsa yirmi yirmi beş tavukla pilici boğup yemişti.

Ayının izleri pamuk tarlasından geçerek üç dört yüz metre ötedeki küçük bir ormana doğru gidiyordu. Toprak yumuşaktı, izler kolayca görülüyordu.

Tam ormanın kıyısındaki çalılıklara yaklaştığı sırada bir hışırtı duydu. Tüfeğini omuzuna dayadı, ayı görünür görünmez kurşunu yapıştıracaktı.

«Ateş etmeyin, Mr. Ed!» diye bağırdı biri. «Ne olur beni vurmayın.»

Ed tüfeğini azıcık indirdi.

«Kim o?»

«Benim Mr. Ed! Hunnicut Branch!»

«Ne oldu gene, Hunnicut?»

«Korkudan ölecektim az daha, Mr. Ed!»

Ed tüfeğin dipçiğini yere dayadı, çalıların arasında Hunnicut'u görmek için eğildi. Zenci çalıların içinde diz çökmüş, dallardan birine sıkı sıkı sarılmıştı.

«Niye korktun böyle?» diye sordu Ed.

«O koca, büyük, beyaz kutup ayısı çıktı gene karşıma, Mr. Ed! Ödümü kopardı.»

«Nerede gördün onu gene?»

«Hemen burada! Hemen şuracıkta! Bu çalılıkta, Mr. Ed. Mr. Barnard'ın evinden bu yana seğirttiğini görünce kaçıp bu çalılığa saklandım. Bir de baktım, o da gelmiş buraya! Benimle güreşti!»

«Güreşti mi?»

«Hem de nasıl! Ben daha hayatımda böyle güreşçi bir ayı görmedim. Beni yiyecek kadar aç değildi galiba, sadece oynadı, sanki hep böyle oynarmış insanlarla gibi. Geldi buraya, koca pençeleriyle sarıldı bana, zorla güreştirdi beni de. Hiç güreşmek istemiyordum ben, ama zorladı güreşmeye.»

«Atıyorsun Hunnicut,» dedi Ed. «Kara suratlı yalancının birisin.»

«Doğru söylediğime yemin ederim, Mr. Ed. Ne diye yalan söyleyeyim size? Sırtımı yere getirene kadar güreşti benimle, sonra iki ayağının üstünde doğrulup pençelerinden birini havaya kaldırdı, tıpkı kasabadaki güreşçilerin yaptığı gibi.»

Ed ilerleyip ezilmiş, kırılmış çalılara baktı.

«Git, Howard'ları bul, Hunnicut. Mrs. Emma'ya da söyle, benzin istasyonunda, aklına gelenlerin hepsine telefon etsin çağırsın da şu ayıyı bulalım.»

Ed çalılıktan ayrılınca ağaçların arasından aşağı doğru inen bir yola saptı. Aşağıdaki açıklığın köşesinde bir kulübe vardı. Kulübeden ses seda geldiği yoktu ama, ne olur ne olmaz, gelmişken bir bakayım dedi. Başını içeri sokmasıyla, üç dört adım gerilemesi bir oldu.

«Ne o, kim o?» diye kekeledi.

Barnard kardeşlerin büyüğü dışarı bir göz attı. Hemen çekti başını içeri.

«Nellie, sen misin? Kim var yanında?»

Gussie'nin başı görünüp kayboldu.

«Ayı mı kovaladı sizi buraya?»

«Ayı kovaladı,» dedi Nellie. «Dönüp ekin tarlasına sapmasaydı, daha da kovalayacaktı.»

«Eh, hadi çıkın artık,» dedi Ed. «Artık korkacak bir şey yok. Eve gidin. Yakalayıp vururum şimdi ben onu.»

«Çıkamayız,» dedi Nellie.

«Niye çıkamayasınız?»

«Ayı geldiğinde giyiniyorduk, elbiselerimizi alacak zaman olmadı.»

«Öyleyse ya burada durup bekleyin, biri size giyecek bir şeyler getirene kadar, ya da olduğunuz gibi gidiverin eve. Benim üstümde size

verecek hiçbir şey yok, olsa verirdim.»

Dönüp ekin tarlasına saptı, yumuşak toprakta ayının izlerini aramaya başladı. Otuz kırk metre kadar uzaklaşınca, omuzunun üzerinden kulübeye bir göz attı.

«Kapısı yok galiba o kulübenin, Nellie,» diye bağırdı. «Ayı bu yanlara gelmeye kalkarsa, doğru içeri girer, ne olduğunuzu şaşırırsınız sonra.»

Yoluna devam etti. Birden arkasında sesler duydu. Dönüp baktı, Nellie ile Gussie kulübeden fırlamış, ormana doğru koşuyorlardı. Üstlerinde çoraplarından başka, hiçbir şey yoktu. Ed gözlerini açana kadar, ormana dalıp kayboldular.

Tarlanın sonuna geldiği sırada, bir de baktı, hurma ağaçlarından biri sallanıp duruyor. Tüfeğini doğrulttu, ağaca doğru ilerledi. Beş metreye kadar yaklaşmıştı ki, tepede Hamrick'in kutup ayısını gördü; ön ayaklarıyla sarılmış, ağacı sarsıyordu. Galiba çıkıp olmamış hurmalardan birini yemiş, sonra da kızmış, hepsini dökmeye uğraşıyordu.

Ed tüfeğini omuzuna dayadı, tam o sırada, ayı onu görüp aşağı atladı, hemen birkaç adım ötesine düştü. Ed bir anda nişanlayıp, ayı üzerine atılmadan, tetiği çekti.

Hiçbir şey olmadı. Ed öbür tetiği de çekti, gene bir şey olmadı. Ayı yanına gelmişti, vurup tüfeği düşürdü elinden, sonra ön ayaklarıyla

Ed'e sarıldı. Ed yere düştü, tekmeliyor, bağırıyor, tırmalıyordu. Ayı ise, olmamış hurmanın ağzında kalan burukluğunu geçiştirmek içinmiş gibi yüzünü buruşturuyordu.

Ed artık sonum geldi diye düşünürken, birden Hunnicut'u hatırladı. Kendini sırt üstü yere bıraktı, ellerini iki yana açtı. Bunu yapmasıyla ayının arka ayakları üzerinde doğrulup sağ elini havaya kaldırması bir oldu.

Howard'lar, Walter Hamrick, daha bir sürü insan, tarladan ona doğru koşuyorlardı. Ed ayağa kalktı, ellerini sallayarak, ateş etmemelerini bağırdı. Kuşağını çıkarıp ayının boynuna taktı, çeke çeke adamlara doğru götürdü.

«Bütün istediği güreşecek bir arkadaş,» dedi Ed, tüfeklerin namlularını yana iterek. «Talimli bir güreş ayısı bu. Kimseye zararı dokunmaz. Karnını doyurun, arada bir de güreşin, kuzu gibi olur. Ne yapsın zavallı, hem aç kalmış, hem de güreşecek bir kimse bulamamış.»

Herkes ne söyleyeceğini şaşırmış, Ed'e bakıyordu. Ed kuşağıyla bağladığı ayıyı çekerek yola doğru ilerledi. Hamrick'in koca kutup ayısı onun yanı sıra bir kedi yavrusu gibi sessiz sessiz yürüyordu.

İLÂÇ SATAN ADAM

Effie Henderson'un koca bulabileceğine aklı yatan bir tek kul yoktu Rawley kasabasında, kendi de ümidini kesmek üzereydi artık. Ama bu söylediğim, otlardan ilâç yapıp satan o doktorun kasabaya gelmesinden önceki durum.

Profesör Eaton uzun boylu, zayıf bir adamdı, pantolonunun paçaları kıvrımsızdı, boynunu boydan boya kaplayan yüksek, kolalı bir yakalık takıyordu. Yaşını anlamak da, konuşmasına bakıp nereli olduğunu anlamak kadar zordu.

Kasabaya geldiğinde aylardan Ağustostu. Indian Root Tonic adını verdiği, otlardan yapılma bir ilâç satıyordu. Köpüklü, tatlı, her derde devâ bir ilâçtı bu; garip biçimli yeşil bir şişesi vardı. Siyahlı beyazlı etiketinin en ilgi çeken, en göze çarpan özelliği üstündeki fotoğraftı, güreşçi mayosu giymiş öküz gibi bir adam göğsünü, adalelerini germiş duruyordu. Profesör Eaton ilâcının bütün hastalıkları geçirdiğini söylüyor, bu sözümün doğru olmadığını ispat edebilecek tek bir insan varsa yeryüzünde, çıksın karşıma, diyordu.

Effie Henderson ona bir doları toka edip ilâç alanların ilki olduğu gibi, bir kere aldıktan

sonra gelip bir daha alanların da ilkiydi.

Profesör Eaton'un satış yeri çamur lekeleri içindeki spor otomobilinin arka kanapesiydi. Rawley'de satış izni alabilmek için belediye başkanına birbirinden pis tam on tane dolar saymış, sonra da otomobilini istasyonun arkasındaki ot bürümüş boş arsanın ortasına çekmişti. Arabanın arka kanapesinin üstüne çıkıp nutuklar çekiyor, müşteriler gelip dolarları toka ettikçe de, ayaklarının yanında duran bir kutudan yeşil şişeleri çıkarıp veriyordu.

İlk akşam, ot bürümüş arsada büyük bir kalabalık toplanmıştı, ama Effie ikinci şişeyi almaya geldiğinde otomobilin çevresinde sadece birkaç kişi vardı. Onların da çoğu, çamur lekeleri içindeki arabadan yayılan alkol kokularını koklamaya gelen, profesörün ilâcının kudreti üzerine çektiği nutuklara inanmaya pek istekli görünen zencilerdi; hepsinin ceplerindekileri birleştirsen bir dolar çıkmazdı. Effie gelince zenciler bir kenara çekilip satış yapmaya hazırlanan profesörü seyretmeye başladılar.

Effie gidip otomobilin katlanmış körüğünün üstüne eski püskü, ıslak bez gibi yumuşamış bir kâğıt dolar koydu.

«Bir şişe daha almaya geldim,» dedi gülümseyerek. «Dün gece aldığım o kadar hoştu ki, kendimi hayatımda hiç öyle hissetmemiştim. Dünyanın hiçbir yerinde bunun gibi bir ilâç da-

ha yoktur, aşağı yukarı hepsini denedim ben...»

«Sözünüzü kestiğim için özür dilerim, madam,» dedi Profesör Eaton. «Bugün piyasaya bunun gibi belki yüzlerce ilâç sürülüyor, ama aralarında yalnız bir tek Indian Root Tonic vardır. İnsanlığa yapmakta olduğum bu büyük hizmete ilâcının adını yayarak katılırsanız bana büyük bir yardımda bulunmuş olursunuz. Indian Root Tonic bütün hastalıkları geçiren tek ilâçtır. Hele olgun kadınlar için birebirdir, madam.»

«Bana madam demeyin, Profesör Eaton,» dedi Effie. Gözlerini önüne eğdi. «Ben sadece delişmen bir kızım, daha hiç evlenmedim.»

Profesör Eaton dudağının üstüne biriken ter damlalarını sildi. Effie'ye bakarak, «Ne kadar budalayım, sevgili küçük hanım,» dedi. «Kim olsa taze, genç yüzünüze bakıp daha bir kız olduğunuzu anlayabilir. Indian Root Tonic genç kızlar için birebirdir.»

Effie hiç değilse zenciler bu sözleri duymuş olsalar bari diye çevresine bakındı. Belki de komşu kadınlardan biri tam o sırada köşeyi sapmış, hepsini duymuştur diye düşünerek ümitlendi.

«Kendimden söz etmeyi pek sevmem ama, daha evlenmek için çok genç değil miyim, Profesör Eaton?»

Adam sönmüş olan yaprak sigarasını yaktıktan sonra, «Sevgili küçük hanım,» dedi. «In-

dian Root Tonic evlenmemiş kızlar için birebirdir. İnsanlığın ta ilk günlerinden bu yana tıp ilminin en büyük başarısıdır. Ben bu hârika ilâcın formülünü şanlı, büyük Batı'ya gidip yaşlı bir kızılderili başkandan kendi ellerimle aldım ve onun önünde diz çöküp bütün hayatımca bu koca memleketi baştan başa dolaşarak yarı sakat yaşayan sayısız vatandaşlarıma Indian Root Tonic ilâcını ulaştıracağıma söz verdim.»

Soluk almak için durdu. Otomobilin katlanmış körüğünün üzerinden aşağı baktı, ilk olarak Effie ile göz göze geldiler. O akşam gaz lâmbasının ışığında ilâca bir an önce kavuşmak için itişip kakışan kalabalıktan paraları alıp şişeleri verirken kimsenin yüzüne bakmamıştı. Şöyle bir alıcı gözüyle ilk olarak Effie'ye bakıyordu; öne doğru eğilip onu baştan aşağı bir süzdü.

«Ah, Profesör Eaton,» dedi Effie. «Ne harikulâde bir adamsınız. Sadece insanlığa yaptığınız bu iyiliği düşünmek yeter.»

Profesör Eaton, Effie'ye bakmaya devam etti. Doğrusu Effie kasabadaki herhangi bir kız kadar güzeldi, otuzunu aşkın değildi, hele bir de süslenip püslenip sokağa çıktı mı, kasabanın bütün tüccarları onu süzer, dükkâncılara koşup kim bu diye sorarlardı. O sabah da evden çıkmadan önce iki saate yakın süslenmişti.

Profesör Eaton otomobilden inip onun yanına geldi. Gene sönmüş olan yaprak sigarası-

nı yaktı, Effie'yi daha yakından incelemeye başladı.

O gözlerini kaçırınaya uğraşarak, «Biliyor musunuz, Profesör Eaton, bana böyle şeyler söylememelisiniz,» dedi. «Beni daha sevgili kız diyecek kadar tanımıyorsunuz ki! İlk olarak başbaşa kalıyoruz, hem...»

Profesör hemen atılarak, «Nasıl olur,» dedi. «Sizin gibi güzel bir kızın böyle benim gibi hayranlığını göstermekten başka bir şey düşünmeyen bir kimseye kızması, aklım almıyor, olacak şey değil.» Elini göğsünün üstüne koymuş, parmaklarıyla bulûzunu sıkan kızı tepeden tırnağa süzdü. Dudaklarını büzerek, «Sizin gibi güzel kızlara insan hayatta o kadar az raslıyor ki,» diye devam etti, «bir an aklım başımdan gitti. Ama artık birbirimizi iyice tanımış olduk, hayranlığımı söylememe kızmazsınız sanırım. Değil mi?»

Effie heyecan içinde, «Ah, Profesör,» dedi. «Sahi, gerçekten güzel miyim ben? Bunu daha önce de bir sürü erkek söylemişti, doğrusu. Alıştım artık böyle sözler duymaya, ama bütün bunları bana bu derece içten gelerek söyleyen ilk erkek sizsiniz.»

Geri çekilmek istedi, arkasında otomobil vardı. Profesör Eaton ona doğru bir adım daha atınca kıpırdayacak yer kalmamıştı. Pek aldırmayacaktı bu yakınlaşmaya ama, bulûzunu göz-

den geçirmek istiyordu. Bir şeyler olmuştu içinde, belinden aşağı doğru bir şey kaymıştı, hem Profesör Eaton da otomobilden inip yanına geldiğinden beri gözlerini göğsünden ayırmıyordu. Pazar günleri kiliseye giderken giydiği bütün iç çamaşırları içindeydi, acaba onlardan birini giymeyi mi unuttum bugün diye düşündü.

«Sevgili kız, güzelliğinizden en ufak bir şüphem yok benim. Bu koca memleketi gölleri, denizleri, dağlarıyla baştan başa dolaşırken bunca insan tanıdım, sizin kadar güzel bir kıza rastlamadım hayatımda.»

«Kendimi öyle genç, öyle çılgın hissediyorum ki, Profesör Eaton,» dedi Effie. Bulûzunu düzeltmek istiyormuş gibi göğsüne bastırıyordu elini. «Beni öyle...»

Profesör Eaton birden döndü, uzanıp otomobilden bir şişe Indian Root Tonic aldı. Mantar tıpayı dişleriyle tutarak açtı, ilâcı Effie'ye uzattı.

«Bu da benden olsun, sevgili kız,» dedi. «İçin de bakın, kendinizi nasıl daha da iyi hissedeceksiniz.»

Effie şişeyi aldı, güreşçi mayosu giymiş, kuvvetli, genç adama baktı.

«Dün aldığım şişenin hepsini içtim gece,» dedi. «Yatağa girmeden biraz önce içtim, sonra kendimi öyle iyi, öyle iyi hissettim ki, bir türlü uyuyamadım. Kalkıp arkadaki sundurmaya çık-

tım, oturdum, hep şarkı söyledim.»

«Bundan daha faydalı...»

«Bu ilâç aslında hangi hastalığa karşı, Profesör Eaton?»

«Indian Root Tonic her hastalığa iyi gelir. Kendi benzerleri arasında en yüksek ilâçtır. Bugün tıp ilmince bilinen hiçbir hastalık yoktur ki, bu ilâçla iyileşmesin.»

Effie şişeyi dikerek köpüklü, tatlı ilâcı sonuna kadar içti. Otomobilin çevresindeki zenciler şişeden yayılan alkol kokusunu içlerine çektiler. Gözlerini dört açmış seyrediyorlardı. Effie boş şişeyi Profesör Eaton'a verirken üstündeki resme bir daha göz attı.

Adama sokularak, «Ah, Profesör Eaton,» dedi. «Kendimi daha iyi hissediyorum. Ayaklarım böyle yerden yükseliyor, bir yerlere uçacakmış gibi oluyorum.»

«İzin verirseniz...»

«Ne yapmanıza Profesör Eaton? Hıı?»

Adam serçe parmağının ucuyla sigarasının külüne dokunup düşürdü.

«İzin verirseniz sizi evinize kadar götüreyim,» dedi. «Öğle oldu artık, satışa ara verecektim zaten, izin verirseniz sizi otomobilimle evinize götürmek bir şereftir benim için. Siz sadece yolu gösterin bana, hemen gidelim isterseniz.»

Effie parmağıyla adamın koluna dokuna-

rak, «Ne kadar romantik konuşuyorsunuz, Profesör Eaton,» dedi. «Yanınızda kendimi delişmen bir kız hissediyorum.»

«Öyleyse izin veriyorsunuz sizi eve götürmeme.»

«Elbette.»

Adam otomobilin kapısını açtı, kızı kolundan sıkıca tutarak, «Şöyle buyrun,» dedi.

Otomobilin ön kanapesine yerleştikten sonra Effie yan dönüp Profesör Eaton'a baktı.

«Kimbilir daha benim gibi kaç genç kızla sevişmişsinizdir, gezip dolaştığınız yerlerde!»

Adam motoru çalıştırırken, «Tam tersine,» dedi, «hayatımda ilk olarak bir kadına karşı ciddi bir ilgi duyuyorum. Biliyorsunuz, kendimi tamamiyle Indian Root Tonic ilâcının dağıtılmasına, satılmasına vermiş bulunuyorum. Bu karşılaşma beni — elbette büyük bir istekle — durmadan iş üzerine düşünmekten uzaklaştırdı. Sizin otomobilime binmiş olmanızı kendim için bir şeref sayıyorum. Hep ümit ederdim ki...»

«Demek ilk genç kız, ilk kadın benim hayatınızda?»

«Elbette,» dedi adam, «elbette.»

Profesör Eaton otomobilini ot bürümüş boş arsadan çıkarıp caddeden Effie'nin evine doğru sürdü. İki sokak aşağıdaydı ev, oraya varana kadar ikisi de hiç konuşmadılar. Effie herkes

Profesör Eaton'un otomobilinde olduğumu görüyor mu diye dönüp dönüp yanlarından geçtikleri kimselere bakıyor, adam ise direksiyona sarılmış, kumlu caddede arabayı sağa sola kaçırmadan yürütmeye uğraşıyordu. Effie tam kapının önünde durmasını söyledi, hemen inip eve girerlerdi.

Otomobilden indiler, Effie önde o arkada ön kapıdan girip oturma odasına geçtiler. Effie perdelerden birini azıcık araladı, kanapenin üstünü eliyle temizledi.

Profesör Eaton odanın ortasında durmuş, perdenin altındaki aralığa bakıyor, evde başka birileri var mı diye sesleri dinliyordu.

«Şöyle kanapede yanıma oturmaz mısınız,» dedi Effie. «Sizin yanınızda tamamiyle emniyette olduğumu biliyorum, Profesör Eaton.»

Gözlerini yumdu, sanki Profesör Eaton'dan ölecek kadar korkuyormuş gibi bir his yarattı içinde; gece bir şişe Indian Root Tonic içip yatağa girdiği zamankinden de hoştu bu his.

«Baba eviniz mi?»

«Sadece kendimizden söz edelim şimdi,» dedi Effie. «Olmaz mı? İstemez misiniz?»

Profesör Eaton evde yalnız olduklarını anlayınca rahatlamıştı. Effie'ye biraz daha yaklaşıp bulûzuna bakarak, «Belki,» dedi, «belki sizi şöyle bir muayene etmeme izin verirsiniz. Nasıl bir doktor olduğumu biliyorsunuz, kaç şişe In-

dian Root Tonic kullanmanız gerektiğini hemen anlarım. Elbette ki bazı kimselerin öbürlerinden daha çok içmeleri gerekir bu ilâcı.»

Effie bir an pencereden dışarı baktı, sonra Profesör Eaton'a dönerek, «Acaba,» dedi, «soyunmadan...»

«Elbette, soyunmasanız da olur, nasıl isterseniz öyle. Ben sadece...»

«Bunda bir kötülük yok ya, Profesör Eaton?»

«Hiçbir zaman,» dedi adam, «hiçbir zaman.»

Effie bulûzunu düzeltti, omuzlarını kaldırdı. Profesör Eaton ona doğru eğilip bileğini tuttu.

Birkaç saniye öylece nabzını dinledi, sonra elini bıraktı, kulağını göğsüne dayayıp kalbini dinlemeye başladı. O dinlerken Effie yanaklarına dökülen saçlarını arkaya attı.

Adam bir an kafasını kaldırıp, «Belki,» dedi, «belki sadece şu...»

«Elbette, Profesör Eaton,» dedi Effie. Heyecan içindeydi.

Titreyen parmaklarıyla bulûzunu çözdü; adam başını onun memelerine dayadı. Kızın kalbi öyle çarpıyordu ki, güm güm ötüyordu kulağının zarında.

Bir zaman sonra Profesör Eaton doğruldu, boyunbağını gevşetti, elinin tersiyle dudağının üstüne biriken ter damlalarını sildi. Oda sıcak-

tı, kapı da kapalı olduğu için hiç hava gelmiyordu.

«Belki daha önce de söylemişimdir...»

«Yok, hayır, söylemediniz,» diye canlandı Effie. Ellerini kenetlemiş, hızlı hızlı nefes alıyor, kendi göğsüne bakıyordu. «Ne olur, devam edin, söyleyin, Profesör Eaton.»

Adam bulûzun açılmış iğnesine parmağıyla vurarak, «Belki,» dedi, «belki bilmek isterdiniz ki, Indian Root Tonic bugün piyasada bulunan her derde devâ ilâçlar arasında eşsizdir. Indian Root Tonic hastalıkları geçirme kudretinin yanı sıra, bazı kadınların orta yaşlarda ya da daha sonra kendilerinde eksikliğini duydukları bir kudrete de sahiptir. Daha açık söylersek, hormonlara hayat aşılar, canlandırır onları. Indian Root Tonic'de bulunan eşsiz gençleştirme kudretini bir kere hissettiniz mi, onsuz bir yere gitmek istemezsiniz. Hiç çekinmeden söyleyebilirim ki...»

Effie bulûzunu bir yana bıraktı.

«Şunu da çıkarsam...»

Adam bir acele, «Ya evet, elbette,» dedi. «Dediğim gibi...»

«Ya şunu, Profesör Eaton? Bunu da mı?»

Profesör Eaton eğilip kızın göğsünü çimdikleyiverdi. Effie kıkırdadı, sanki bulûzunu düzeltiyormuş gibi ellerini göğsünün üstünde gezdirdi.

«Cebinizde şu ilâçtan bir şişe daha var mı acaba, Profesör Eaton? Hıı?»

«Korkarım ki yok, ama dışarda, otomobilimde aradığınız kadar, bırakın, hemen gidip...»

«Yok, hayır,» diye bağırdı Effie. Adamın koluna sarılıp gene eski yerine oturttu. «Ah, profesör, beni bırakmayın şimdi.»

Adam onun yanına otururken, «Peki,» dedi. «Demin de söylediğim gibi, Indian Root Tonic ilâcının harikulâde tesirleriyle...»

«Profesör Eaton, şunların hepsini çıkarmamı ister misiniz, şöyle?»

«Elbette,» dedi adam. «Indian Root Tonic ilâcının başarısızlığa uğradığı hiç görülmemiştir, hem de...»

«Hiçbir şey kalmasın, değil mi?»

«Elbette, kalmasın. Birçok çalışmalarımın yanı sıra, üstat bir doktor olarak muayenelerimde tam bir hürriyet içinde olmalıyım. Eğer kendinizi bütün bütün benim ellerime bırakmazsanız burada kalmamda hiçbir...»

«Ne olur gitmeyin,» diye bağırdı Effie. Adamı yanına çekti. «Size tam bir güvenim var, Profesör Eaton, öyle şeyler yapmayacağınızı...»

«Ne yapmayacağını?» dedi Adam. Durup Effie'ye baktı.

«Ah, Profesör Eaton! Ben daha bir genç kızım!»

«Eğer kendinizi bütün bütün benim ellerime

bırakacaksanız muayeneye devam edeyim. Yoksa...»

Effie adamın elini sıkı sıkı tutarak, «Şaka söyledim, Profesör Eaton,» dedi. «Elbette güveniyorum size. Siz, bu kadar kuvvetli bir adam, benim gibi zayıf bir genç kıza kötülük eder misiniz hiç. Eğer benim tedavimi üstünüze almasaydınız, kimbilir ne olacaktım.»

«Elbette,» dedi adam. «Şimdi şu şeyinizi de çıkarırsanız...»

«Sadece bu kalmıştı, Profesör Eaton. Bunda bir kötülük olmadığına...»

«Hiçbir zaman.»

«Ama kendimi o kadar, o kadar çıplak hissediyorum ki, Profesör Eaton.»

«Öyle hissetmeniz gayet tabiî,» dedi adam. «Daha başından hiçbir şey geçmemiş bir genç kızın...»

«Ne geçmemiş, Profesör Eaton?»

«Ya! Ne diyordum...»

«Ne kadar hoş, Profesör Eaton. Bunda bir kötülük...»

«Hiçbir zaman,» dedi adam, «hiçbir zaman.»

«Hiç böyle hissetmemiştim kendimi. Sanki...»

«Sadece kendinizi bana bırakın, sevgili kız, size söz veriyorum, hiçbir...»

Odanın kapısı ardına kadar açıldı, içeri Effie'nin ağabeysi Burke girdi. Burke. Rawley ka-

sabasının Sheriffiydi.

Kapıda durmuş, gözlerini odanın karanlığına alıştırmaya çalışıyordu. «Yemek hazır mı, Effie,» dedi. «Saat on ikiyi çeyrek geçiyor, hem...»

Burke sözlerini yarıda kesip Effie ile Profesör Eaton'a baktı. Kız bir çığlık atarak itince Profesör Eaton ayağa fırladı, koltuğun yanında kalakaldı, gözleri önce Burke'e, sonra Effie'ye kaydı. Ne yapacağını bilmiyordu. Effie dört bir yana saçtığı çamaşırlarını toplamaya başladı. Profesör de yere eğildi, bir şey alıp kızın kucağına attı.

Oda birden göz kamaştıracak kadar aydınlanmış göründü Profesör Eaton'a.

Burke yavaş yavaş ilerledi. «Vay anasını,» dedi. Sağ kalçasının üzerinde attığı her adımla birlikte ağır ağır sallanan, tabancası görülüyordu. «Vay anasını...»

Profesör Eaton, önce bir ayağına verdi ağırlığını, sonra öbür ayağına. Effie ile Buke'ün arasındaydı, ne yana bakacağını kestiremiyordu. Effie'den uzaklaşmak istedi. Giyinene kadar ondan yana bakmamaya gayret etmeliydi.

Burke ilerledi, Profesör Eaton'u kenara itti. Önce Effie'ye, sonra ona baktı, ne yapmak niyetinde olduğu hiç anlaşılmıyordu.

Profesör Eaton gene ayağını değiştirdi. Burke'ün eli tabancasının kılıfında gezindi, süs-

lü kabzanın üstüne gelip durdu.

Effie bulûzunun iğnesini tutturmaya çalışarak, Burke ile Profesör Eaton'un arasına atıldı. Daha iyice giyinmemişti ama, her yanı örtülmüştü.

«Ne yapmak istiyorsun, Burke?» diye bağırdı.

«Bu, Profesör Eaton'un yapacağına bağlı bir şey,» dedi Burke. Eli hâlâ tabancasının süslü kabzasındaydı. «Profesör ne yapmak istiyor?»

«Profesör Eaton beni alacak, Burke,» dedi Effie. «Değil mi, Profesör Eaton?»

«Daha nişanımızın ilânı için erken diyordum ama, böyle kısa bir zaman içinde evlenmek niyetinde olduğumuza göre, Effie'nin ağabeysi bunu ilk öğrenen olmalı elbette.»

«Çok teşekkür ederim, Profesör,» dedi Burke. «Kötü şeyleri önlemiş oldunuz.»

Effie, Profesör Eaton'un boynuna sarıldı.

«Sahi mi, Profesör Eaton? O kadar mesudum ki, ne yapacağımı bilemiyorum... Niçin bunu bana daha önce söylemediniz, Sahi, gerçekten istiyor musunuz benimle evlenmeyi, Profesör Eaton?»

«Elbette,» dedi Burke, «hem de nasıl.»

«Rawley kasabasının en mesut kızı benim,» diye bağırdı Effie. Yanağını Profesör Eaton'un yakalığına dayadı. «Öyle beklenmedik bir şey ki bu benim için! Bu kadar kolay olacağını ak-

lımdan bile geçirmemiştim!»

Burke, bir eli hâlâ tabancasının süslü kabzasında, odanın öbür ucuna doğru geriledi. Duvardaki telefonun yanına gitti. Kulaklığı aldı eline, santrala, «Alo Janie,» dedi. «Bana şu papaz Edwards'ı bulsana, hemen şimdi.»

Janie papaz Edwards'ı ararken Burke duvara dayanıp Effie ile Profesör Eaton'u seyretti.

«Düşünün bir kere, sizin gibi bir doktorla evleneceğim,» dedi Effie. «Kasabanın bütün kızları öyle kıskanacaklar ki beni, tam bir ay ağızlarını bıçak açmaz artık.»

«Elbette,» dedi Profesör Eaton. Boyunbağını sıktı. «Elbette. Indian Root Tonic ilâcının kudreti sonsuzdur. Yüzyılımızın tek harikasıdır bu ilâç. Tıp tarihinin en şaşırtıcı sonuçlarını Indian Root Tonic yaratmıştır.»

Effie alnına düşen saçlarını kaldırıp tokasını takarken göğsü kabara kabara Profesör Eaton'a bakıyordu.

ERKEKLE KADIN

Gün renksiz renksiz ışırken yoldan yukarı doğru, ağır adımlarla, güneşin arkasında bıraktığı gölgeler gibi geldiler. Vücutlarının üst kısmında bir kıpırdanma yoktu, ayaklarını toprakta sürüdükleri, kalkmasıyla dağılması bir olan tozlardan belliydi. Attıkları her adımla birlikte gözlerini kaldırıyor, güneşin ilk kırmızı ışıklarını görmek için ufka bakıyorlardı.

Kadın alt dudağını dişlerinin arasında sıkmış, ısırıyordu. Canını yakıyordu bu hareket, ama adımlarını atabilmesi için gereken bütün gücü ondan alıyordu. Böyle kilometrelerce ayaklarını sürükleyebilmesinin başka yolu yoktu. Arada bir ağlar gibi sesler çıkarıyordu ama, ağlamıyordu.

«Hadi durup dinlenelim gene,» dedi Ring.

Kadın cevap vermedi.

Yürüdüler.

Tepenin üstünde güneşle burun buruna geldiler. Daha dörtte biri çıkmıştı, ağaçsız ufuk bir bıçak gibi kesiyordu onu. Önlerinde, aşağıda, topraktan yavaş yavaş yükselen sis tabakasının altında bir vâdi uzanmaktaydı. Birkaç ev, birkaç çiftlik gördüler, çoğu sisin altında zorla se-

çilecek kadar uzaktı. En yakındaki evin bacasından duman çıkıyordu.

Ruth yanındaki adama baktı. Güneşin kırmızı ışıkları onun yüzünü damarlarına kan yürümüş gibi renklendirmeye başlamıştı. Ama gözleri gene yorgun, gene cansızdı. İki ayağının üzerinde büyük bir gayretle durduğu belliydi, her an dengesini yitirecek, yere düşecek sanıyordunuz.

«Şu ilk evde yiyecek bir şeyler buluruz,» dedi kadın. Dakikalarca cevap bekledi. Sonra adamın yerine kendi cevap verdi.

«Orada bir şeyler buluruz.» dedi, «buluruz.»

Güneş ufukta hızla yükseldi, kıpkırmızıydı. Üzerinde, kat kat duman tabakaları gibi, külrengi bulut çizgileri yüzüyordu. Gene öyle, yükselişinin çabukluğu içinde derlenip toparlandı, göz kamaştıran küçük bir düğme oldu, bakılamıyacak hale geldi.

«Bir deneriz,» dedi Ruth, «ne olursa olsun.»

Ring gün ışığında kadına baktı, bir gece önce güneşin battığından beri onu ilk olarak görüyordu. Yüzü daha solmuş, yanakları daha çökmüştü.

Tek bir kelime söylemeden tepeden aşağı doğru yürümeye başladı. Geliyor mu diye dönüp kadına bakmadı. Arkada kalan ayağını yavaş yavaş öne doğru çekiyor, bütün gücüyle ileri fırlatıyordu. Başka türlü tek bir adım bile atacak

hali yoktu.

Kadın ona yetiştiğinde, adam evin önünde durmuş başının üzerinden akıp giden dumanlara bakıyordu.

«İçeri girip bir bakayım,» dedi kadın. «Sen otur dinlen, Ring.»

Adam bir şey söylemek için ağzını açtı, sesi boğuldu, kelimeler çıkmadı. Kapısının önündeki eskimiş basamakları, perdeli pencereleri, dumanı tüten bacasıyla, bu eve bakarken kendini yabancı bir memlekette, yabancı bir insan hissetmiyordu.

Ruth bahçe kapısından girdi, evin yanma dolandı, mutfak kapısının önünde durdu. Arkasına baktı, Ring de bahçeye girmişti.

Biri perdelerin arasından onları gözetliyordu.

«Vur,» dedi Ring.

Kadın sağ elinin parmaklarını kıstı, evin kaplamalarına uzandı, canı acıyana kadar vurdu.

Arkasına dönüp Ring'e bir göz attı, Ring başını salladı.

O sırada mutfak kapısı aralandı, aralıktan bir kadının yüzü göründü. Orta yaşlıydı, esmerdi, alnında kalın bir yara izi vardı, patlayan bir kavanozun camı ile kesilmiş gibi kalın bir iz.

«Defolun,» dedi.

«Sizi rahatsız edecek değiliz,» dedi Ruth, acele acele. «Bize yiyecek bir şey verebilir misi-

niz diye soracaktık. Bir patates, varsa ya da ekmek, başka bir şey.»

«Buralarda ne aradığınızı bilmiyorum,» dedi kadın. «Evimin çevresinde yabancıların dolaşması hiç hoşuma gitmez benim.»

Kapı kapanmıştı, derken bir anda gene aralandı, kadının yüzü yeniden göründü.

«Kızı doyururum,» dedi, «adama bir şey veremem. İkinize de yetecek kadar yok zaten.»

Ruth birden arkasına döndü, ökçeleri kumlu toprağa battı. Ring'le göz göze geldiler. Adam sevinçle evet anlamına başını salladı.

Kadının dudaklarında kelimelerin biçimlendiğini görüyor, duyamıyordu. Kadın hayır anlamına başını salladı.

Ring ona doğru birkaç adım attı.

«Başka bir yere gideriz,» dedi kadın.

«Hayır,» dedi adam. «Gir içeri, ne verirse ye. İkinci eve bakarım ben.»

Ruth onsuz içeri girmek istemiyordu. Ev sahibi kadın kapıyı otuz kırk santim kadar aralamış, onun merdiveni çıkmasını bekliyordu.

Ring bir ağacın altındaki sıraya oturdu.

«Sen içeri girip bir şeyler yiyene kadar ben burada oturur beklerim,» dedi.

Ruth basamakları yavaş yavaş çıkıp sahanlığa geldi, içeri girdi. Kadın ona bir masanın yanında duran iskemleyi gösterdi, Ruth oturdu.

Akşamdan kalma haşlanmış patates, evde

yapılmış küçük ekmekler vardı. Kadın önce önüne bunları koydu, sonra bir fincan sıcak kahve doldurup tabağın yanma bıraktı.

Ruth elinden geldiği kadar hızlı yiyordu, sıcak, kara kahveyi yudumluyor, patatesleri, ekmekleri çiğniyor, çiğniyordu. Kadın onun arkasında, kapının yanında durmuş, bir dışardaki adama, bir ona bakıyordu

Ruth iki kere gömleğinin içine ekmek parçaları kaydırıverdi, etekliğinin cebine de yarım bir patates indirdi. Kadın bahçedeki adama bakmadığı zamanlar şüphe dolu gözlerle onu süzüyordu.

«Uzak mı yolunuz?» diye sordu.

«Evet,» dedi Ruth.

«Uzaktan mı geliyorsunuz?»

«Evet,» dedi Ruth.

«Yanındaki adam kim?»

«Kocam,» dedi Ruth.

Kadın gene bahçeye baktı, sonra ona döndü. Bir zaman sustu.

Ruth cebine bir patates parçası daha indirmeye bakıyordu, ama kadın gözlerini ondan ayırmaz olmuştu.

«Kocan olduğuna inanmıyorum,» dedi.

«İyi,» dedi Ruth. «Ama kocam.»

«Karısını böyle memleket memleket dolaştırıp dilendiren insandan koca mı olur?»

Ruth oturduğu yerde kadına dönerek,

«Hastaydı,» dedi. «Yola çıkmadan önce tam beş hafta hasta yattı.»

«Böyle serseriler gibi dolaşacağınıza otursaydınız oturduğunuz yerde. Bir iş tutamaz mı bu adam, yoksa çalışmak mı istemiyor?»

Ruth elindeki ekmeği bırakarak ayağa kalktı.

«Kahvaltı için teşekkür ederim,» dedi. «Gidiyorum.»

«Sen benim sözümü dinle,» dedi kadın, «ilk fırsatta bu heriften ayrılmaya bak. Böyle iş tutmazsa, sefil olursun...»

«İşi vardı. Ama ateş geldi, hastalandı.»

«İnanmam. Yalan söylediğin yüzünden belli.»

Ruth kapıya gitti, açtı, dışarı çıktı. Sahanlıkta dönüp kendisine yiyecek vermiş olan kadına baktı.

Ruth kapıdan çıkarken kadın, «Dediğin gibi hastalandıysa,» demişti, «ne diye kalktı da, böyle aç açına yollarda sürünüyorsunuz?»

Ruth ağacın altındaki kanapede oturan Ring'e baktı. Kadına cevap verecek değildi ama, bir şey söylemeden de edemedi.

«Kızkardeşim çocuğumun öldüğünü yazdı da onun için çıktık yola. Bebekti daha, kocam hastalanınca kızkardeşime yollamıştım. Onun mezarını görmeye gidiyoruz.»

Merdiveni inip bütün hızıyla bahçeyi geç-

ti. Evin köşesine geldiği sırada Ring de kalkıp onun arkasına takıldı, bahçeden çıktılar. İkisi de susuyorlardı, Ruth dönüp eve, kadının aralığından bakmakta olduğu kapıya bir göz attı.

Yüz adım kadar gittikten sonra Ruth gömleğini aralayıp ekmek parçalarını çıkardı. Ring onları tek kelime söylemeden aldı. Hepsini yedi, bitirdi. Kadın patatesi verdi. Onu da aç kurt gibi yedi; çiğnerken, yutarken, bütün söylemek istediklerini gözleriyle söyledi kadına.

Hiç konuşmadan yarım saate yakın yürüdüler.

«Bayağı kadının biriydi,» dedi Ruth. «Bu kadar aç olmasaydım, verdiklerini yemeden kalkar, çıkardım.»

Ring uzun zaman bir şey söylemedi. Vâdinin dibine varmış, öbür yamaca tırmanmaya başlamışlardı.

«Belki nereye gittiğimizi bilseydi, sana böyle davranmazdı,» dedi Adam.

Ruth boğazına takılan hıçkırığı yuttu.

«Ne kadar kaldı, Ring?»

«Otuz, kırk kilometre bir şey. »

«Yarın varır mıyız oraya?»

Adam hayır anlamına başını salladı.

«Bilmem.»

«Binecek bir şey bulursak bu gece varır mıyız?» diye sordu kadın. Boğazını, göğsünü dolduran hıçkırıklarını tutamıyordu artık.

«Evet,» dedi adam. «Binecek bir şey bulursak çok daha önce varırız.»

Başını çevirip arkalarında uzanan yola baktı, görünürde hiçbir şey yoktu. Sonra gözlerini üstünde yürüdüğü toprağa indirdi, bir sağ, bir sol, attığı adımları saymaya başladı.

MARTHA JEAN

Kasabanın batı ucunda kumar oynadığımız yerden sepetlenince soluğu doğru Nick'in orada aldık; ıslak, pis bir geceydi, dışarda dolaşılacak gibi değildi. Sulu sepken yağıyor, rüzgâr bıçak gibi kesiyordu. Yolda iki üç kişiyle karşılaştık; hepsi de buz gibi rüzgârdan korunmak için iki büklüm olmuşlar, soğuktan uyuşmuş parmaklarıyla şapkalarını, paltolarının yakalarını tutuyorlardı.

«Niye ses çıkarmadın bizi dışarı atmalarına, Hal?» dedi Tipik. «Herkese açık bir oyundu, seyretmek de yasak değil ya! Hem buna gelene kadar, ben daha ne yerlerde yutuldum, kimse de ağzını açıp bir şey demedi.»

Tipik yanından geçtikleri elektrik direğine bir yumruk attı, sonra dönüp bir de tekme yapıştırdı.

«Canına yandığımının kışı,» dedi. «Eve gidelim.»

«Nick'in orası sıcaktır,» dedim. «Gel, gidip bir bakalım.»

Sobanın çevresinde gene her akşamki insanlar vardı. Soba gürül gürül yanıyor, onlar da ellerini kızarmış saçlara tutmuş ısınıyorlar-

dı. Como, zenci kapıcı, ateşi canlandırdı, kapıya, camlara çarpan sulu sepkene sırtını çevirip durdu.

Tipik'le ben içeri girince Nick yerden biter gibi karşımıza dikildi.

«Bu gece erken kapayacağım,» dedi. «Şimdi doğru evlerinize gidersiniz. Hem de bir değişiklik olur. Sizi böyle erkenden gelmiş görünce kimbilir ne şaşırır evdekiler.»

«Yani bizi kovuyor musun?» diye sordu Tipik.

«Böyle gecede iş olur mu?» dedi Nick. «Beş para bile kazanılmaz, boşuna ısıtıyorum burayı, elektrik de yanıyor üstelik, neme gerek.»

«Merhaba, Nick,» dedim. «Gelecek haftaya kadar bana bir dolar ödünç versene. Bak, ne oldu. Oyuna oturmuştum...»

«Bu gece borç yok, çocuklar. Şimdi kapatıyorum hem.»

Como titredi.

«Eğer izin verirseniz, Mr. Nick,» dedi, «şurada sobanın yanında kıvrılıp yatayım bu akşam. Orada, bizim evde, benim karı...»

«Sonra yarım ton kömür yak, değil mi?»

«Küçük bir teneke dolusundan çok yakmam, bütün gece,» dedi Como. «Bu soğukta dışarı çıkarsam, şimdi, zatürree olur ölürüm.»

«Yarım saat sonra yolu tutarsın, Como,» dedi Nick. «Buradan çık git de, nereye gider-

sen git, beni ilgilendirmez.»

Sıcak odadan ayrılma zamanının geldiğini duyan kalabalık sobaya biraz daha sokuldu.

Nick sobanın arkasına dolanıp benim yanıma geldi. Baş parmağını kaburga kemiklerimin arasına bastırarak, «Hadi bakalım, Hal,» dedi. «Ne oldu sana böyle? Gene zilsin galiba. Ne içiyorsun, ne yiyorsun, ne de makinelerin yanma uğradığın var.»

«İyice yoldular beni bu gece, Nick,» dedim. «Oyundan atmasalardı gene doğrulurdum ya.»

Nick omuz silkti, duvarın dibindeki masalarda sıra sıra duran kumar makinelerine doğru yürüdü. Bir iki sarsıp para çıkan yerlerini yokladı, bazan onun bunun bıraktığı bir şeyler olurdu oralarda.

«Hiçbirinizde iş yok,» dedi sobanın başına dönerken. «Niye gidip üç beş kuruş kazanmıyorsunuz şu makinelerde oynamak için? Hele Tipik'in bütün hafta cebinde meteliği yoktu.»

«Ne oldu sana böyle, Nick?» dedi Tipik. «Ne yapayım istiyorsun yani? Gidip önüme ilk çıkan bankayı mı soyayım?»

«Bana altı dolar borcun var. Ödeme zamanı geldi artık.»

«Bakalım, bir şeyler yaparız.»

Como sobaya kömür boşaltırken birden kapı ardına kadar açıldı, odaya sulu sepkenle karışık buz gibi bir hava doldu. Herkes o yana

baktı, içeri bir kız giriyordu.

«Kapıyı kapa,» dedi Nick.

Como koştu, kapadı.

Nick'in batakhanesine bir kızın gelmesine hepimiz şaşırmıştık. Ben o güne kadar oraya bir kızın girdiğini ne görmüştüm, ne de duymuştum. Erkeklere göre bir yerdi orası, kumar makineleriyle, bilârdo masalarıyla doluydu. Sözde yemek için bir tezgâh vardı köşede ama, öyle gelip yemek yenecek bir yer değildi. Bol bol içki, birkaç sandviç, hepsi o kadar.

Kız kapının önünde durmuş, titriyordu. Saçlarından, paltosundan sular damlıyor, sulu sepken taneleri odanın sıcaklığıyla eriyordu. Papuçları sırılsıklamdı.

«Bu da nesi?» dedi. Tipik. «Köşebaşındaki kızlara benzemiyor. Hiç görmedim bunu ben.»

Como gelip sobaya bir kova kömür daha attı. Her yanı kızarmıştı sobanın.

«Garanti evden kaçmış bu,» dedi. Tipik.

Nick yanma gitmiş, kızı tepeden tırnağa süzüyordu. Kız ondan şöyle bir uzaklaştı, Nick hemen kapının önüne durmasaydı dışarı atacaktı kendini.

«Tam yerine düştü,» dedi Tipik. «Hani böyle evden kaçmış taşralı kızlara göre yerdir burası.»

«Çok kalmaz,» dedim. «Nereye düştüğünü anlar anlamaz tutar yolu.»

Tipik sobanın çevresinde oturan adamlara baktı.

«Hani eğer bu kör olası...»

Bu sırada Nick kıza bir şey söyledi, Tipik onun ne söylediğini duymak için sustu hemen.

«İçinizden biri bu kıza sulanmaya kalkarsa,» dedim, «göz yummam bakın, canına okurum. İtlik etmeyin.»

Tipik benim söylediklerime kulak asmadı. Kapıya doğru gitmiş, Nick'in kıza ne söylediğini duymaya çalışıyordu.

Kız mendilini çıkarıp gözlerinde toplanan yaşladı sildi.

«Ne istiyorsun?» diye sordu Nick.

Kız kafasını iki yana salladı.

«Bir istediğin yoksa niye geldin buraya?» dedi Nick. «Ne oldu, ha?»

Kız gene kafasını salladı. On beş, on altı yaşlarında kadardı, köşe başındaki kızların hepsinden de daha güzeldi. Pazar sabahları kiliseye din dersine giderlerken gördüğümüz kızlara benziyordu.

«Karnın aç mı?»

Kız cevap vermedi. Ama burayı ayak üstü yemek yenen bir yer sanıp geldiği belliydi.

«Como,» diye bağırdı Nick, «biraz kahve, birkaç sandviç getir. Hadi, durma.»

«Peki, patron,» dedi Como. Ellerini sobaya iyice yaklaştırıp ısıttı, tezgâhın arkasına

koştu.

Nick de kızı tezgâha doğru götürdü, yüksek iskemlelerden birine oturttu. Kendi de hemen yanına, kapıya doğru oturdu.

Sobanın çevresindekiler onlara bakıp bakıp kafalarını sallamaya, göz kırpmaya başladılar.

Como kahveyi ısıtmıştı. Nick kıza adını sordu.

Kız hiç duralamadan, «Martha Jean,» dedi.

Nick biraz daha yanaştı.

«Nerede oturuyorsun?»

Martha Jean kafasını iki yana salladı, gözleri doldu gene. Nick'e yeterdi bu kadarı. Başka bir şey sormadı.

«Bitirince, bir dilim de kek ver, Como,» dedi Nick ayağa kalkarken.

Como kafasını salladı.

«Kek yok ki, Mr. Nick.»

Nick parladı.

«Sana kek ver dedim, Como, papuç suratlı herif,» diye bağırdı. «Sana kek ver dedim, o kadar.»

Como korku içinde kafasını sallayarak, «Peki, efendim, patron,» dedi.

Nick ellerini ovuştura ovuştura sobaya doğru geldi, gözlerini Martha Jean'dan ayırmıyordu. Kalabalığa bir göz attı, sonra Tipik'e bakarak, «Hadi artık, dağılın bakalım,» dedi. «Evlerinize, ya da nereye isterseniz gidin. Kapatı-

yorum artık.»

Kimse yerinden kımıldamadı.

Nick, Tipik'i sobadan öteye doğru iteledi.

«Bir daha gelişinde, şu bizim altı doları da unutma,» dedi.

«Ne oluyorsun, Nick?» dedi Tipik. «Bana hiç böyle asılmazdın eskiden. Ne oldu sana böyle?»

«Dün gece kötü bir rüya gördüm,» dedi Nick. «Seni taş duvarlı, koca bir binaya soktular, verdiler elektriği, kuyruğu titrettin. Eh, alacağımın arkasına düştüm ben de.»

Adamlardan birkaçı sobadan uzaklaştı, ama dışarı çıkan olmadı.

Nick beni sertçe iteledi.

«Ne bu acele, Nick?» dedim.

«O benim bileceğim iş. Hadi, durma.»

«Kız ne zaman gidecek?»

«Burada kalacak Martha Jean.»

«İşte o olmaz, Nick,» dedim. «Kız buraya yemek yemeye geldi. Bana dokunan bir şey yok ucunda, gene de onun böyle köşe başındaki kızlar gibi itilip kakılmasına göz yumacak değilim.»

«Böyle atıp tutmak senin için pek iyi olmaz sonra, Hal,» dedi Nick. «Ne zaman istesen borç vermiyor muyum sana? İyi bir iş oldu mu, hep sırtını bana dayamıyor musun? Karının kardeşi ikide bir kodese girince kim kefil

oluyor? Ne oldu sana böyle?»

Nick beni daha sertçe iteledi.

«Ne yapacaksın kıza?» dedim.

«O benim bileceğim iş,» dedi. «En iyisi nedir senin için, bilir misin, Hal, çok konuşmadan buradan çıkar, evin yolunu tutarsın.»

Sobanın başındakiler kalkıp kapının yanına toplanmış, kıza bakıyorlardı. Tipik paltosunu düğmeliyor, çıkmaya hazırlanıyordu.

Nick beni iteleye iteleye kapıya doğru götürürken, «Bu gece eve gidince, Hal» dedi, «söyle seninkilere, sana ya evde bir iş bulsunlar, oyalan, ya da eline para tutuşturup öyle salıversinler sokağa. Makinelerde oynamadıktan sonra ne yapayım seni burada?»

Nick dönüp tezgâha gitti, kız önündekileri yemiş, bitirmişti, onu kolundan tutup sobaya doğru getirdi. Kız ondan kurtulmaya savaştı, geldiğinden beri kafasını kaldırıp kimsenin yüzüne bakmamıştı.

Nick kızı sobanın yanma oturttu, sarıldı.

«Üşüyor musun, Martha Jean?» diye sordu.

Adamlardan birkaçı çıkıp gitmişlerdi. Parasız kaldığımız bir zaman olur da borç vermez diye hepsinin ödü kopuyordu Nick'den. Sonra yarışlar için, nereden alırsa alır, bize öyle haberler verirdi ki, bir kesecek olsa onları hiçbirimizin cebi para görmezdi. Nick kumar makineleriyle eninde sonunda o paraları alırdı elimizden

ya, neyse. Hepsi de onun adamıydılar, yapın dediği bir şeyi yapmamaya korkuyorlardı.

Tipik'le ben kapıda durmuş, Nick ile Martha Jean'e bakıyorduk.

«Bu gece kalacak bir yerin var mı?» diye sordu kıza.

Kız kafasını salladı. Tepeden tırnağa titredi.

«Ne kadar oldu bu kasabaya geleli?»

«Bugün geldim,» dedi Martha Jean.

«İş mi arıyorsun?»

«Evet.»

Nick kızı sıktı kollarının arasında.

«Artık üzülme bunlar için,» dedi. Yanağını yanağına yaklaştırdı. «Ben işlerini yoluna korum senin.»

Martha Jean ondan uzaklaşmaya çalıştı, ama adam iki koluyla sarılmış sıkı sıkı tutuyordu kızı.

«Como,» dedi Nick. «Yukarı çık da Martha Jean'e bir yer hazırla. Ön odayı hazırla, yeni yatağı, koltukları olan odayı. Hadi, durma.»

«Peki, efendim, patron,» dedi Como. Ellerini nar gibi kızarmış sobaya tutup ısıttı.

Martha Jean ilk olarak gözlerini yerden kaldırdı. Yüzünden korkusu okunuyordu. Tipik'le bana bakınca dayanamadım, ona doğru yürüdüm. Kapana tutulmuş bir tavşan gibi bakıyordu.

Nick dönüp bana bir göz attı.

Yukarıdan Como'nun ayak sesleri duyuluyordu. Sobanın başına bir an önce gelebilmek için oradan oraya acele acele koşup duruyordu.

«Onunla kalmak ister misin burada?» dedim kıza. İyice yaklaşmıştım. «Yoksa gitmek mi istiyorsun?»

Martha Jean bir şey söyleyecekti, söyleyemedi, ağlamaya başladı. Nick'den kurtulmak için kıvranıp duruyordu.

«Ben sana ne dedim. Hal?» dedi Nick kızgın kızgın. «İnanmadın bana, değil mi?»

Dönüp baktı, kafasını salladı.

«Söylemedim mi ben sana böyle atıp tutman iyi olmayacak senin için diye. İnanmadın bana, değil mi?»

Bir an kızı bırakıp topuklarının üstünde döndü. Kenara çekilmeme kalmadan yumruğu kafama yedim. Sonra kendimi yerde buldum, her şey dönüp duruyordu tepemde.

Tipik'in nerede olduğunu kestiremiyordum, bana yardım ettiği yoktu. Nick beni yere yıkınca ona karşı koyamayacağımı anladım. Eğer Tipik yardım etmiş olsaydı, iş başka türlü olurdu elbette. Ama Tipik Nick'den alacağı borçları, yarış haberlerini düşünüyordu. Kapıdaydı, çıkmak üzereydi.

Ayağa kalkmamla Nick'in üzerime yürüyüp itmesi bir oldu. Odanın öbür ucuna, Tipik'in üstüne uçtum; o kapıyı açmış, beni dışarı çıkarma-

ya çalışıyordu.

Ondan kurtulup gene daldım içeri.

Nick, Martha Jean'i kucaklamış, merdivene doğru götürüyordu. Kız tırmalamaya, yumruklamaya başladı. Nick onu zor tutuyordu. Sonunda yüzünü tırmalayınca yere atıverdi.

«Como,» diye bağırdı.

Como merdivenden hızla indi.

«Çıkar şunu dışarı, kapıyı da kitle, Como,» dedi Nick beni göstererek. «Çıkmazsa, at dışarı.»

Nick, Martha Jean'i yeniden kucakladı. Ufak tefek, çok genç bir kızdı, kendini koruyacak, kurtulabilecek gibi değildi. Nick kafasını koluna sıkıştırıp ellerini de avucunun içine alınca hiçbir şey yapamıyordu.

Como, sobayı karıştırmak için kullanılan demir çubuğu alıp bana doğru geldi. Korkusundan ölecekti nerdeyse. Taş çatlasa vuramayacağını biliyordum, ama Nick'den öyle korkuyordu ki, beni dışarıya çıkarmaya uğraşıyormuş gibi yapıyordu. Tipik gitmişti.

«Bırak şu demiri elinden, Como,» dedim.

«Mr. Hal,» dedi Como. «Mr. Nick böyle kızdığı zaman hiç karışmayın daha iyi. İyiliğinde olduğu gibi, kızgınlığında da yapamayacağı şey yoktur onun.»

«Sus, Como,» dedim.

Nick, Martha Jean'i merdivenin üstüne çı-

karmıştı. Birden onu oraya bırakıp aşağı, benim üzerime doğru koştu. Yumruğumla karşılamaya hazırlandım ama, o bir sıçradı, uçtu sanki havada, tepeme iniverdi. Kemiklerim ezildi sandım. Kendime geldiğim zaman, buzlu kaldırımda yüzükoyun yatıyordum.

Kapı kitlenmişti, alt katta bir tek ışık kalmıştı. Odanın gerisinde, o tek ışığın altında, bir yandan sobaya kömür boşaltan, bir yandan da pencereden dışarı, sokağa bakan Como görülüyordu.

Paltomun yakasını kaldırdım, yoldan aşağı doğru savrula savrula gelen sulu sepkenden, rüzgârdan korunmaya çalışarak karşı kaldırıma geçtim. Orada durup, iki üç kere Tipik'e bağırdım. Cevap vermedi, gitmişti demek. Öyle bir geceydi ki, sokakta kimsecikler yoktu.

Yukarda Como'nun açtığı odada Nick ceketini çıkarmış, Martha Jean'i de soymaya uğraşıyordu. Kız ondan kaçıyordu, odanın o köşesinden öbür köşesine atıyordu kendini. Nick baktı olmayacak, kızı yakalamaktan vazgeçti, ceketini eline alıp gelişigüzel savurmaya başladı.

Kız önce yüzünü, kafasını korumaya çalıştı, sonra ceket sırtına hızla inince yüzükoyun yere yuvarlandı. Nick eğilip kaldırdı onu. Ayağa kalkınca gene kaçtı adamdan. Nick ceketini kızgınlıkla savurdu, ceket tavandan aşağı sarkan

elektrik lâmbasına çarpınca oda birden kapkaranlık oldu.

Caddede titreye titreye durdum. İğne gibi batan, kamçılayan, kesen sulu sepkenden, rüzgârdan gözlerimi açamıyordum; odadaki ışık söndükten sonra zaten onları açmak çok zordu. Derken Como aşağıdaki son ışığı da söndürünce dönüp caddeden yukarı doğru ağır ağır yürüdüm.

Bir ara Martha Jean'in çığlığını duyar gibi oldum, durdum, uzun uzun dinledim, bir şey duyulmuyordu. Daha sonra duyduğum çığlıkların ise onun çığlıkları mı, yoksa evlerin köşelerine çarpan rüzgârın çıkardığı sesler mi olduğunu bilmiyorum.

İÇİNDEKİLER

Şeker-Adam Beechum	5
Kuyudaki Zenci	12
Bir Cumartesi Günü	22
Dedikodu	32
Hamrick'in Kutup Ayısı	42
İlâç Satan Adam	53
Erkekle Kadın	69
Martha Jean	77

KUYUDAKİ ZENCİ

Erskine Caldwell
Çeviren : Memet Fuat

Erskine Caldwell çok çeşitli, birbirine zıt denebilecek okurların sevgisini kazanabilmiş bir yazardır. Herkes onda kendine göre bir şeyler bulur. Eserlerinde kadın erkek ilişkilerinin yontulmamış örnekleri, toprak sevgisi, yadırganacak kafada insanlar, açlık, insanoğlunun alçalışı, ezilişi, kötülüğün kötülük olmaktan çıkışı, beyaz - siyah çatışmaları, zencilere duyulan yakınlık, korku, acıma, öfke yer alır. Bütün bunları da dinmek bilmez bir «humour» esintisi kapsar. Tatlılığına tatlı, acılığına acı, üstelik de anlatmayı, dinletmeyi bilen bir yazar. Bu kadar çok, bu kadar çeşitli okuyucusu olmasına şaşmamak gerek.

Kapak : Ferit Erkman 3 lira